1991 1 сентябрь

УЛУҒ АЙЁМ МУБОРАК, АЗИЗ ЮРТДОШЛАР!

Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ♦

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1996 йил 31 август, шанба • № 69 (10.844) • Эркин нархда сотилади

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

29 август куни Тошкентда биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг олтинчи сессияси ўз ишини бошлади.Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этмоқда.

Мажлислар залида Ўзбекистон ҳукумати аъзолари, республика ташкилотларининг раҳбарлари, хорижий давлатлар дипломатик корпуси элчилари ва вакиллари, халқаро ташкилотлар намояндалари, хорижий ва республика оммавий ахборот воситаларининг мухбирлари ҳозир бўлди.

Сессияни Олий Мажлис Раиси Э. Халилов бошқарди.

Сессия мандат комиссиясининг раиси Ш. Мирзиёев маърузасини тинглаб, янги сайланган Олий Мажлис депутати И. Юсуповнинг ваколатини тўғри, деб топди.

Депутатлар сессия ишчи органи — котибиятини туздилар, кун тартибини тасдиқладилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов сессияда катта нутқ сўзлади.

(Давоми 3-бетда).

ҲОЗИРГИ БОСҚИЧДА ДЕМОКРАТИК ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ОЛИЙ МАЖЛИС VI СЕССИЯСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ



Ҳурматли халқ депутатлари!

Қадрли дўстлар!

Олий Мажлиснинг VI сессияси улуғ байрамимиз - Ўзбекистон мустақиллиги куни арафасида ўтмоқда.

Бундан беш йил муқаддам мана шу бинода, мана шу юксак минбар орқали Ўзбекистоннинг мустақиллиги ва суверенитетини эълон қилган эдик. Ўз келажагимизни ижтимоий йўналишдаги бозор иқтисодиётига асосланган очиқ демократик давлат барпо этишдан иборат, деб қатъий азму қарор этганимизни маълум қилган эдик.

Бу табаррук кун Ўзбекистоннинг кўп асрлик тарихидан порлоқ саҳифа бўлиб жой олди.

Мустақиллик бизни мустабид ва мафкуралашган тузум кишанларидан озод қилди, ўзбек халқига ўз юртида бошини баланд кўтариб юриш, ўз маданияти ва анъаналарини, қадр-қиммати, дини ва эътиқодини, она тили ва маънавиятини қайта тиклаш имконини берди.

Мустақиллик ва суверенитет жаҳон ҳамжамиятига кириб боришимизга, барча давлатлар билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли муносабатлар ўрнатишимизга имконият яратди.

Мустақиллик улкан табиий, минерал-хомашё, инсоний, ишлаб чиқариш ва интеллектуал ресурсларимиздан ҳамда юртимиз салоҳиятидан энг аввало ўз халқимиз манфаатлари йўлида оқилона фойдаланишимизга шароит яратди.

Мустақиллик иқтисодиётни, ижтимоий соҳаларни, жамият ҳаётининг барча жабҳаларини ривожлантиришга, ислоҳ қилишга катта туртки берди.

Фақатгина истиқлолнинг ҳаётбахш заминида янги демократик қадриятлар илдиз отишига, инсон ҳақ-ҳуқуқлари ва унинг эрки асосий бойлиги бўлган ҳуқуқий давлат ва фуқаролар жамиятига мос келадиган янги замонавий сиёсий, ҳўжалик ва жамоа тузилмалари қарор топишига имкон туғилди.

Бир сўз билан айтганда, истиқлол биз учун тараққиётнинг бутунлай янги, кенг уфқларини очди. Ўз келажагимизни ўз қўлимиз билан яратадиган бўлдик. Ҳаётимиз ва умумий ҳонадонимизни миллий манфаат ва қадриятларимизга, умуммаъқул этилган демократик мезонларга мослаб қуришдек ноёб тарихий имкониятга эга бўлдик. Бу жуда катта бойлик. Биз унинг қадрига етишимиз, кўз қорачиғидек асраб-авайлашимиз керак.

Энг аввало, сиз - халқ вакилларини ана шу табаррук байрам билан табриклашга ижозат бергайсизлар!

Муҳтарам ватандошлар!

Ўтган беш йил тарих учун бир лаҳза бўлса-да, биз учун бутун бир давр ҳисобланади. Зеро, мана шу беш йил ичида биз бошқа мамлакатлар ўн-юз йиллар мобайнида ўтадиган йўлни босиб ўтдик.

Улкан синовлар, қийинчиликларни бошдан кечирдик. Ҳаётимизнинг энг машаққатли йиллари ортда қолди. Ўзбекистон собиқ Иттифоқ мамлакатлари орасида биринчилардан бўлиб кенг миқёсли ислоҳотлар йўлига, жамиятни тубдан ўзгартириш ва янгилаш йўлига кирди.

Биз ўтмиш ва бугунги кунимизни тўғри, холисона баҳолай олдик, кийинчиликларга бардош бериб, ўтиш даврининг мураккаб муаммоларига оқилона ечимлар топдик.

Биз зўравон империя ва мустабид тузум ҳалокатидан кейин мамлакатимизда юзага келган иқтисодий, ижтимоий-сиёсий, ахлоқий-маънавий вазиятни чуқур англаган, аниқ ҳаракат дастурини ишлаб чиққан ҳолда жамиятни янгилашга киришдик.

Биз барқарор бозор иқтисодиётига, очиқ ташқи сиёсатга асосланган қудратли ҳуқуқий демократик давлат ҳамда фуқаролар жамияти қуришни олдимизга мақсад қилиб қўйган эдик. Бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос ва ўзига мос моделини ишлаб чиққан, мўлжалларни аниқлаб, устувор йўналишларни танлаб, босқичларни белгилаб олган эдик.

Хўш, ўша мақсадларимиз амалга ошдими? Танлаган йўлимиздан олға кетмоқдамизми? Биз бугун мана шу саволларга жавоб беришимиз лозим.

Беш йиллик якунларини танқидий кўз билан баҳолаган ҳолда, шуни алоҳида мамнуният билан қайд этмоқчиманки, ўтган давр мобайнида ислоҳотлар, янгиланиш, тараққиёт дастурларимизни жорий этиш бўйича жуда катта ишлар қилинди.

Ижозатингиз билан мана шу натижа ва якунлар ҳақида батафсилроқ фикр юритмоқчиман.

Ижтимоий-сиёсий сохада: биринчи ва энг муҳим ютуғимиз шу бўлдики, ижтимоий-сиёсий барқарорликни, тинчликни, миллатлараро тотувликни таъминладик, жамиятнинг кўпмиллатлилик асосида шаклланишига шароит яратдик.

Бугунимиз ва эртанги кунимиз учун катта аҳамият касб этадиган бу қадриятларнинг маъносини англаш халқимизнинг қон-қонига сингиб кетгани ғоят муҳимдир.

Халқнинг ҳаётий тажрибаларига, миллий ва маданий анъаналарига мос тушадиган ҳақиқий демократия тамойиллари қарор топмоқда. Умуминсоний қадриятларнинг устуворлиги тобора мустаҳкамланмоқда, янги демократик мезонлар ҳаётимизга тобора чуқурроқ кириб бормоқда, инсон ҳақ-ҳуқуқлари ва эрки Конституция билан кафолат топмоқда. Миллати, дини, сиёсий эътиқодидан қатъи назар, ҳар бир фуқаро тенг ҳуқуққа эгадир. Одамлар Ўзбекистон ўзларининг умумий хонадони эканини тобора теран англамоқдалар.

Ўзбекистон ҳудудида 120 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари тинч-тотув яшаётганидан фахрла-

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Мустақиллиги



ЙИЛЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовни «Мустақиллик» ордени билан мукофотлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси мустақилликни қўлга киритиши ва уни мустаҳкамлашдаги, миллий давлатчиликни барпо этишдаги, жамиятни ривожлантиришнинг ўзига хос йўлини ишлаб чиқиш ва уни амалга оширишдаги, сиёсий барқарорлик, фуқаролар тинчлиги ва тотувликни таъминлашдаги буюк хизматлари учун, Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг беш йиллиги шарафига Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов «Мустақиллик» ордени билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 29 август.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

«БУЮК ХИЗМАТЛАРИ УЧУН» ОРДЕНИНИ ТАЪСИС ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. «Буюк хизматлари учун» ордени таъсис этилсин.

2. «Буюк хизматлари учун» ордени тўғрисидаги Низом тасдиқлансин (илова қилинади).

3. «Буюк хизматлари учун» орденининг тавсифи тасдиқлансин (илова қилинади).

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 29 август.

Одил ЁҚУБОВ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

АДОЛАТ ТАНТАНАСИ

ИНСОНИЯТ жамият бўлиб шаклланибдики, ҳар бир халқ эркин яшашни, ўзи туғилиб ўсган юртнинг мустақил бўлишини орзу қилиб келган. Ҳар бир эл тарихан ўз маданиятини, ўз куй ва қўшиқларини, ўз адабиётини яратган, ўз урф-одатлари, расм-русумларини шакллантирган. Бироқ, бу қадим тарих чархпалаги гувоҳки, катта халқлар кичик халқ ва кичик мамлакатларни босиб олганларида «бизнинг маданиятимиз кичик мамлакатлар маданиятидан юксакроқ, тилимиз бойроқ, урф-одатларимиз чиройлироқ» деб ўйлаганлар. Лекин, бу фикр мутлақо нотўғри. Кичик халқлар маданияти катта халқлар маданиятидан ҳамиша ҳам орқада бўлавермайди. Лекин, гап бунда ҳам эмас. Энг муҳими, ҳар бир халқ ўзи яратган маданиятни севади, ўзи яратган қўшиқларни баралла куйлашни истайди, эркин яшашни орзу қилади.

Табиийки, бизнинг халқимиз ҳам асрлар оша шу истак билан яшаб келди. Биз бугун, ана шу улуғ орзуга етишган кунимизнинг беш йиллиги остонасида бизни узоқ йиллар давомида ўз эркимиз, ўз урф-одатларимиз, севимли қўшиқларимиздан жудо қилган собиқ империя ҳақида бир зум бўлса-да, ўйламай иложимиз йўқ.

Бундан бир ярим аср илгари мамлакатимизни босиб олган рус империяси «ўзбеклар мамлакати энг қолоқ мамлакат, унинг халқи вахшиёна ҳаёт кечиради, биз бу қолоқ юртга улуғ маданият, улуғ тил, илғор урф-одатлар келтириш ниятида келдик» дея ўз қилмишларини пардалаган эди. Бу шиорни собиқ совет империяси давом эттириб, бизнинг миллий урф-одатларимиз, тилимиз, расм-русумларимизни камситиш борасида жуда катта «хизматлар» қилди. Албатта, бу билан мен рус халқи ҳақида эмас, рус ва совет империяси олиб борган сиёсатни назарда тутяпман.

Яқинда республика телевидениеси орқали собиқ рус империяси элимизни забт этгандаги қирғинлар ҳақида ҳужжатли фильм намойиш қилинди. Кўриб, юрагинг зирқирамай иложи йўқ. Мазкур тузум мафкурачилари буюк бобомиз Амир Темурни шафқатсиз фотиҳ бўлган, дея таърифлаб келдилар. Холбуки, ҳужжатли фильмдан маълум бўлдики, юртимизга бостириб кирганларнинг ўзлари дарё-дарё қон тўккан, одам каллаларидан тоғ ясашган экан.

Майли, лекин, мен бугун кутлуғ байрам арафасида ўтмишдаги қонли воқеаларни эмас,

(Давоми 2-бетда).

Мустақил, ҳур, муаззам — нурли Ўзбекистонсан ўзинг,

ҲОЗИРГИ БОСҚИЧДА ДЕМОКРАТИК ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

да 8 тилда таълим олишмоқда. Кўплаб тилларда газеталар чоп этилмоқда, телекўрсатувлар, радиоэшиттиришлар олиб борилмоқда. Умумий сони юзга яқинлашиб қолган маданий-маърифий миллий марказларнинг халқ орасида нуфузи ошиб бормоқда. Фуқароларнинг диний эътиқод эркинлиги ҳуқуқига амал қилинмоқда - республикада 14 та диний конфессия фаолият кўрсатмоқда.

Иккинчи хулоса. Мустақиллик йиллари ҳокимиятни тармоқларга ажратиш асосида миллий давлатчилик пойдеворини барпо этиш борасида тинимсиз меҳнат қилиш даври бўлди.

Эски маъмурий-буйруқбозлик тизими ҳамда унинг ҳокимият ва бошқарув органлари барҳам топди. Давлат ҳаётининг янги демократик, ҳуқуқий асослари яратилди.

Давлат тушунчаси, унинг маъно-моҳияти тубдан ўзгарди. У ислоҳотларнинг бош ташаббускори ҳамда уларни мувофиқлаштирувчи асосий кучга айланди. Давлат бозор иқтисодий муносабатларига вазминлик билан, пухта ўйланган ҳолда, босқичма-босқич ўтишни амалга оширмоқда.

1992 йил декабрида Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг қабул қилиниши мамлакатимиз ҳаётида улкан сиёсий воқеа бўлди. Ҳеч бир давлат ўзининг Асосий қонунида давлат ва жамият қурилишининг тамойилларини, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини, жамият тараққиётининг иқтисодий асослари ва стратегик йўналишларини мустаҳкамламасдан туриб, ҳақиқий суверен давлат бўла олмайди. Бизнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси энг демократик, халқаро миқёсда эътироф этилган меъёр ва талабларга жавоб беради, дейиш учун тўла асосларимиз бор.

Бугунги кунда Конституциямиз суверен давлатимизни қонуний-ҳуқуқий жиҳатдан шакллантиришнинг асоси бўлиб қолди.

Халқимизнинг ўз хоҳиш-иродасини эркин ифода этишини таъминловчи сайлов тизими шаклланди ва қонун билан мустаҳкамланди. Жумладан, дунёдаги энг ривожланган демократик давлатларда ҳам бизнинг «Сайловчилар ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонунимизнинг ўхшаши деярли йўқ.

1994 йил охирида тарихимизда биринчи марта мамлакат парламенти - Олий Мажлисга, маҳаллий вакиллик органларига очиқ, демократик сайловлар ўтказилди. Сайловлар халқимизнинг сиёсий савияси, фаоллиги юксалиб бораётганини намойиш этди.

Қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва судлов тизими - яъни ҳокимият тармоқларининг бўлиниши қонуний жиҳатдан мустаҳкамлаб қўйилди. Уларнинг ҳар бирида қонуний асосда авторитаризм ва тоталитаризм зўравонликларини истисно этувчи ҳақиқий демократик меъёр ва тартиблар жорий этилди.

Ижроия ҳокимияти органларининг иш йўсини тубдан ўзгарди: улар режалаштириш ва тақсимлаш ҳуқуқидан маҳрум этилиб, кўпроқ иқтисодий сиёсатни мувофиқлаштириш билан шуғулланиб, қонун доирасида фаолият кўрсатмоқда. Тугатилган вазирликлар ўрнида бозор шароитларига улардан кўра тезроқ мослашадиган хўжалик бирлашмалари, уюшмалар, корпорациялар, холдинг компаниялари вужудга келди.

Республика ва маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органларининг ваколатлари чегараланди. Жойларда вакиллик ва ижро этувчи ҳокимият институти - ҳокимлик лавозимлари жорий этилди. Уларнинг ваколат доираси изчил равишда кенгайиб бормоқда.

Халқимизнинг тарихий анъаналари ва тафаккур тарзига мувофиқ, фуқаролар ўз-ўзини бошқарувининг муҳим жамоатчилик органи - маҳалланинг мавқеи қайта тикланди. Маҳалла одамлар ўртасида яхши қўшничилик, ўзаро ҳурмат ва инсонпарварлик муносабатларини тарбиялашда катта аҳамият касб этмоқда. Маҳалла қўмиталари аҳолининг эҳтиёжманд табақалари манфаатларини ҳимоя қилиш ва уларга ёрдам кўрсатишда хайрли ишларни амалга оширмоқда.

Давлат томонидан қўллаб-қувватланаётган турли нодавлат жамоатчилик тузилмалари тармоғи ҳам кенгайиб бораётир.

Учинчи - энг муҳим ютуғимиз шундан иборатки, барча фуқароларнинг қонун олдида ҳуқуқий тенглигини ҳамда қонуннинг ҳамма нарсадан устунлигини кафолатловчи ҳуқуқий давлатни шакллантиришнинг мустаҳкам асоси яратилди.

Ўзбекистонда давлат ҳаёти, ижтимоий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ҳаётнинг барча соҳалари мустаҳкам ҳуқуқий асосда қурилмоқда. Беш йил мобайнида бу борада қабул қилинган қонунчилик ҳужжатларини санаб ўтишнинг ўзиёқ анча вақтни олган бўлур эди. Қонун, маъмурий-буйруқбозлик тизимининг тазйиқ ва зўравонлигидан фарқли ўлароқ, жамиятни бошқаришнинг самарали воситасига, ҳамма органлар фаолияти, ҳар бир фуқаро хулқ-атворининг мезонига айланмоқда.

Бошқача айтганда, мустақиллик йилларида мамлакатимизда инсон ҳуқуқлари ва эркинлигининг устунлигидан келиб чиқадиган, халқаро миқёсда қабул қилинган янги юридик тамойил ва талабларга асосланган кенг ҳуқуқий муҳит вужудга келтирилди. Биз тоталитар тузумнинг тазйиқ ва зўравонлигидан ҳуқуқий меъёрлар сари улкан қадам ташладик. Бу эса инсоннинг давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, шунингдек, барча мулк шаклларига асосланган маъмурий- хўжалик тузилмалари билан турли-туман муносабатларини йўлга қўйишда яққол намоён бўлмоқда.

Ўзбекистондаги ҳуқуқий ислоҳотларнинг асосий мақсади суднинг алоҳида ва мустақил ҳокимият тармоғи сифатидаги мавқеини қайта тиклаш ғояси бўлди. Суд ҳокимиятининг янги тармоқлари яратилди. Суднинг ваколатлари сезиларли даражада кенгайтирилди. Фуқароларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини суд орқали ҳимоя қилишни кафолатлашнинг ҳуқуқий меъёрлари шакллантирилмоқда. Энди муҳим вазифа - ана шу меъёрларнинг судлов амалиётига изчил кириб боришини таъминлаш, уларнинг одамлар онгида чуқур ўрнашиб қолишига эришишдан иборат.

Тўртинчидан, ҳақиқий демократиянинг зарур ва қонуний белгиси бўлган туб маънодаги кўп партиялиликни шакллантириш учун жамиятимизнинг сиёсий тузумини мутлақо янгилаш асослари яратилди.

Турли сиёсий ташкилотлар, мафкура ва фикрларнинг ранг-баранглилигига асосланган, бутунлай янги сиёсий тузум яратилди ва у ривожланиб бормоқда. Ҳозирги вақтда республикада 4 та сиёсий партия ва ижтимоий ҳаракат фаолият кўрсатмоқда, 200 га яқин жамоатчилик бирлашмалари рўйхатдан ўтган. Булар - давлат ва жамият масалаларини ҳал этишда тобора фаол иштирок этаётган касаба, ёшлар, аёллар, фахрийлар уюшмалари, шунингдек, жамоатчилик жамғармалари ва ташкилотларидир.

Шундай қилиб, **ислоҳотлар жараёнида республикада янги демократик сиёсий тузумнинг асослари яратилди, деб хулоса чиқариш мумкин. Бу тузум сиёсий ташкилотларнинг, мафкура ва фикрларнинг турли-туманлиги асосига қурилган бўлиб, давлат ва жамиятни бошқаришда фуқароларнинг кенг иштирокини таъминлайди.**

Жамиятимизнинг сиёсий ҳаётидаги энг муҳим ютуғимиз эса - ҳар бир инсон ва фуқаронинг тафаккури ва дунёқараши ўзгараётгани, унинг сиёсий ва ижтимоий онги, умумий савияси изчил равишда юксалиб бораётганидир. Биз энди беш йил олдинги одамлар эмасмиз. Бу ҳақиқат жамиятимизнинг турли жабҳаларида яққол намоён бўлмоқда. Буни кўрмаслик, сезмасликка олишнинг иложи йўқ.

Мустақиллик йиллари мобайнида иқтисодиёт соҳасида ҳам теран ўзгаришлар рўй берди. Кейинги пайтда биз, бу соҳадаги ишлар аҳволини бир неча бор таҳлил этиб, амалга оширилаётган ўзгаришларга, иқтисодий ислоҳот натижаларига баҳо бердик. Шу боис, бу борадаги асосий якунларга қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биринчидан, иқтисодий муносабатларда, айниқса мулк масалаларида туб ўзгаришлар амалга оширилди. Мулкни хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш дастурини амалга ошириш натижасида, мамлакатимизда ҳақиқий кўп тармоқли иқтисодиёт шакллантирилди, нодавлат сектор мустаҳкамланди ва у иқтисодиётимизда фаол рол ўйнай бошлади.

Иккинчидан, хўжалик юритишнинг маъмурий-буйруқбозлик усули, режали бошқариш ва тақсимлашнинг ўта марказлашган тизимига барҳам берилди, иқтисодий рағбатлантиришга, корхоналарнинг иқтисодий эркинлигига ва рақобат тамойилларига асосланган бозор механизмлари тобора кенг жорий этилмоқда.

Учинчидан, бозор инфраструктураси умуман шакллантирилди, янги банк, молия, солиқ тизимлари, фонд ва товар - хомашё биржалари, суғурта, аудиторлик, лизинг компаниялари ва бошқа бозор тузилмалари тармоғи барпо этилди, қимматли қоғозлар бозори фаолиятини кучайтириш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Тўртинчидан, ўзимизнинг миллий пул тизимимиз яратилди, сўм мамлакатимизда ягона тўлов воситаси бўлиб қолди. Миллий сўмимиз бугунги кунга келиб барқарор, жорий операцияларда эркин алмашиниш қувватига эга бўлган пул бирлигига айланди.

Бешинчидан, иқтисодий ва молиявий барқарорликка эришилди, инфляция даражаси кескин пасайди, ишлаб чиқаришнинг пасайиши тўхтатилди. Иқтисодий ўсишни таъминлаш ва биринчи навбатда чет эл сармоясини жалб этиш асосида инвестиция фаолиятини ривожлантириш йўллари белгиланди.

1996 йилнинг биринчи ярмидан бошлаб Ўзбекистонда иқтисодиётнинг барқарор юксалиши ва аҳолининг турмуш даражаси яхшиланиши кўзга ташланганини барчамизга мамнуният бахш этади, албатта.

Олтинчидан, иқтисодиётнинг тузилма жиҳатидан янгиланиши таъминланмоқда, республиканинг ёнилғи-энергия мустақиллигига эришилди, ўзимизнинг ташқи бозорда рақобат қилишга қодир бўлган тайёр маҳсулотимиз улуши ошмоқда, саноат ва қишлоқ хўжалигининг бутунлай янги - автомобилсозлик, микробиология, ғаллачилик соҳалари барпо этилди. Импортнинг ўрнини босадиган маҳсулотларнинг 500 дан ортиқ хили ўзлаштирилди, хорижий сармоядорлар иштирокида иқтисодиётимиз тузилмасини тубдан ўзгартирадиган йирик сармоя лойиҳалари муваффақият билан амалга оширилмоқда.

Бу ўринда, шу йил июнь ойида Ўзбекистон автомобилсозлигининг тўнғичи - «ЎзДЭУавто» нинг ишга туширилишини алоҳида қайд этмоқчиман ҳамда бу ишда бевосита иштирок этган барча кишиларга самимий миннатдорчилик билдирмоқчиман.

Иқтисодий ислоҳотларнинг энг муҳим якунларидан бири - аксарият юртдошларимизда мулкка эгалик, мулкдорлик туйғусининг уйғониши ва ривожланиши жараёни, ўрта қатлам, кичик ва хусусий корхона эгаларининг, мулкнинг, ер участкаларининг, акцияларнинг, бошқа қимматли қоғозларнинг, хуллас, даромад келтирадиган мулкнинг шаклланишидир.

Энди **ижтимоий-маънавий соҳада** демократик янгиланишларнинг асосий натижалари ҳақида тўхталсак.

Биринчидан - миллий маънавият ва ахлоқнинг тикланиши учун барча шароит яратилди. Жамиятимизни ислоҳ қилиш ва янгилаш бошлангани туфайли инсон маънавияти, юксак ахлоқ ва маданиятининг қудратли қатламлари очилди, гўзал миллий анъаналар тикланди, жаҳон цивилизациясига салмоқли ҳисса қўшган улуғ аждодларимизнинг улкан маънавий меросига мурожаат этиш бошланди.

Халқнинг тарихий руҳи уйғонмоқда, маънавиятнинг кўзи очилмоқда, шу туфайли одамлар қалбида миллий ғурур, она заминга меҳр-муҳаббат туйғулари камол топмоқда.

Халқимизнинг Беруний, Ибн Сино, Хоразмий, Фарғоний, Имом Бухорий, Имом Термизий, Баҳоуддин Нақшбанд, Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Бобур, Абдулла Қодирий, Чўлпон, Фитрат, Беҳбудий, Усмон Носир сингари ўнлаб ва юзлаб буюк фарзандлари меросининг-абадиятининг халққа қайтарилиши мустақил Ўзбекистоннинг энг ёрқин ютуқлари қаторидан жой олади.

Бугунги кунда яқин тарихимиз - XIX аср охири ва XX аср бошида, 20-30 йилларда яшаб ўтган, бироқ ҳақсиз равишда унутиб юборилган, мустамлакачи, мафкуралашган ва тоталитар тузум шароитида туҳматга учраб, йўқ қилинган ўзбек халқи фарзандларининг шарафли номларини тиклашга катта эътибор берилмоқда.

Миллатимизнинг урф-одатларини, қадриятларимизни, дину эътиқодимизни тиклаш, эъзозлаш, улуғлаш, халқимизга қайта тикланган муқаддас масканларимизни, мачиту мадрасаларни, тарихий обидаларни қайтариш йўлида қилган эзгу ишларимизни нима билан ўлчаб бўлади?

«Озодсан, улуғсан, иймонинг пок,
Ватаним маним,
Истиқболинг порлоқ, эл бўл, мард бўл, Ўзбегим»,

деб халқимизни янги ҳаёт, янги уфқлар сари чорлаганимиз, «Биздан озод ва обод Ватан қолсин», деб юртимиз фидойиларининг бошини қовуштириб қилган меҳнатларимиз, савоб ишларимиз ўтган беш йиллик давримизни тўлиқ ифодалайди, десак хато бўлмас, деб ўйлайман.

Азиз дўстлар!

Биз миллий маданиятимизнинг асл бойликларини қайтарибгина қолмай, айни пайтда бу билан бутун инсониятнинг маънавий дунёсини ҳам бойитяпмиз. Мустақиллигимиз юбилейи ўтиши билан ЮНЕСКО қарорига асосан бутун жаҳон билан биргаликда Амир Темурнинг 660 йиллигини, кейинги йилда эса сайёрамиздаги энг қадимий шаҳарлардан бўлмиш Бухоро ва Хеванинг 2500 йиллигини нишонлаймиз. Бу эса халқимизнинг тарихи, маданияти ва истеъдодига дунёда жуда катта эҳтиром билан қаралаётгани ҳамда эътироф этилаётганидан далолат беради.

Чекланган тафаккур, мафкуравий қарамлик, боқимандалик билан боғлиқ барча нарса ўтмишга айланмоқда, кишиларимизда мамлакат ичидагина эмас, балки унинг ташқарисида ҳам содир бўлаётган воқеа-ҳодисаларга *дахлдорлик туйғуси* ошиб бормоқда.

Мустақиллик йилларида ўзимизнинггина эмас, бошқа мамлакатлар мисолида ҳам тўпланган, кичик бўлса-да, бироқ анчагина аччиқ тажриба одамларнинг кўзини очди, улар зийракроқ ва бошқаларга нисбатан сабр-бардошлироқ бўлиб қолди. Ҳаётнинг ўзи бизга турли миллат, эътиқод ва дин вакиллари ўртасида ўзаро ҳурмат ҳукм сурган шароитдагина умумий хонадонимиз, умумий келажагимиз, фарзандларимиз келажагини қуриш мумкинлигини кўрсатиб турибди.

Бундай кишиларни ҳеч қандай куч билан ўзлари танлаб олган йўлдан орқага қайтариб бўлмаслигига ишончим комил.

Иккинчидан - ижтимоий адолат тамойиллари қарор топмоқда. Аҳолининг энг муҳтож қатламларини ижтимоий жиҳатдан қўллаб-қувватлашнинг бутунлай янги тизими барпо этилди.

Қанчалик қийин бўлмасин, давлат ва жамият пенсионерлар, серфарзанд оилалар, талабалар ҳамда аҳолининг кучли ижтимоий муҳофазага муҳтож бўлган бошқа табақалари хусусида ғамхўрлик қилишни бир дақиқа бўлса ҳам унутгани йўқ.

Энг кам иш ҳақи, пенсиялар, нафақа ва стипендияларнинг қайта-қайта, энг муҳими - нарх-навонинг эркинлиги ва инфляциядан муҳофаза қиладиган тарзда оширилиши, собиқ шўролар ҳудудида мисли кўрилмаган воқеа - аҳоли жамғармаларининг кенг миқёсда индексация қилиниши, аҳолини иш билан банд қилиш, пенсия таъминоти бўйича замонавий қонунчиликнинг амалга оширилиши ўтиш даврининг муаммо ва қийинчиликларини енгиллатишга, кўпчиликнинг янги бозор шароитларига мослашишига имкон берди.

Бунинг натижаси ўлароқ, биз кишиларнинг турмуш даражаси кескин пасайиб кетишига йўл қўймадик, ижтимоий барқарорлик ҳамда аҳолининг ислоҳотларга ишончини, жамиятда умуммиллий тотувликни сақлаб қолдик.

Учинчидан - жамиятимиз асоси - оила моддий ва ижтимоий жиҳатдан мустаҳкамланмоқда. Биз давлатимизнинг ижтимоий асосларини мустаҳкамлашда, унинг барқарорлигида мамлакатимизнинг эртанги тақдири боғлиқ бўлган жисмонан соғлом, маънавий жиҳатдан етук ёш авлодни тарбиялашда оиланинг муҳим ўрин тутишига катта аҳамият бермоқдамиз.

Республикамизда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бўйича кучли кафолат яратилган, умумий таълим ва ёш авлодни профессионал жиҳатдан тайёрлаш тизими ислоҳ қилинмоқда, оилани мустаҳкамлашга кўмаклашадиган, уни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлайдиган турли ижтимоий жамғармалар фаолият кўрсатмоқда.

Жамиятимизнинг интеллектуал савияси ҳақида ғамхўрлик қилиш ва уни қўллаб-қувватлаш, илм-фан ва таълим, маданият ва соғлиқни сақлашни ривожлантириш учун маблағ қидириб топиш вазифасига алоҳида эътибор берилмоқда.

Ташқи сиёсий ва ташқи иқтисодий фаолиятимизда:

Биринчидан, Ўзбекистоннинг халқаро нуфузи, унинг жаҳон ҳамжамиятида тутган ўрни ва иштироки юксалиб, мустаҳкамланди. Бугунги кунда Ўзбекистон тенг ҳуқуқли асосда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳамда Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти сингари энг нуфузли ва таъсир доираси кенг барча халқаро ташкилотларга аъзо бўлиб, барча қитъалардаги ўнлаб мамлакатлар билан дўстона муносабатларни кучайтирмоқда, йирик банк ва молия органлари, давлат ва ҳукуматга қарашли бўлмаган хорижий ташкилотлар билан мустаҳкам ҳамкорлик қилмоқда.

Биз жамиятимизнинг жаҳон цивилизациясига фаол кириб бориши учун ҳуқуқий ва ташкилий шарт-шароитларни барпо этганмиз.

Яқинда АҚШга қилган самарали ташрифимиз ҳамда Европа Иттифоқи билан шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битимнинг имзоланиши Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятига кириб боришига кучли туртки бўлди.

Имзоланган битим икки томоннинг фаол равишда шериклик қилиши учун асос яратишга интилишинигина кўрсатиб қолмайди. У Ўзбекистонда муваффақиятли равишда демократик жамият барпо этилаётгани, халқларимизни инсон ҳуқуқлари, фуқаро эркинлиги ва ҳуқуқий давлат сингари умумий қадриятлар бирлаштириб турганини яққол кўрсатади.

Иккинчидан, жаҳондаги етакчи мамлакатларнинг кўпчилиги билан, умуман 120 дан ортиқ давлат билан расмий дипломатик муносабатлар ўрнатилган. Тошкентда 35 мамлакат ўз элчихонасини очган ҳамда 19 хорижий давлатнинг элчиси Ўзбекистон Республикасида ўриндошлик йўли билан ишлаб турибди. Республикада 88 хорижий ваколатхона рўйхатдан ўтган, 24 та ҳукуматлараро ва 13 ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилот фаолият кўрсатмоқда.

Учинчидан, ўтган йилларда республика кўплаб муҳим халқаро конвенцияларга қўшилди. Олий Мажлиснинг яқинда бўладиган сессияларида эса инсон ҳуқуқлари бўйича яна бир қанча халқаро ҳужжатлар кўриб чиқилиши ва ратификация қилиниши мўлжалланмоқда.

Тўртинчидан, республикада биринчи марта ташқи алоқаларимизни таъминлайдиган ташкилий тузилмалар - Ташқи ишлар ҳамда Ташқи иқтисодий алоқалар вазирликлари, Ташқи иқтисодий алоқалар миллий банки, ихтисослаштирилган ташқи савдо фирмалари, хорижий фирмалар, банк ва компаниялар ваколатхоналари тармоғи барпо этилди. Улар ҳозир 260 дан ошиб кетган.

Ўзбекистоннинг ташқи савдо обороти сезиларли равишда кўпайиб, кейинги беш йил ичида 2 мартадан зиёдроқ ўсди. Экспорт ва импорт тизилмасида ижобий ўзгаришлар юз берди, МДҲ мамлакатлари корхоналари билан самарали кооперация алоқалари сақлаб қолинган ҳолда, иқтисодий ривожланган хорижий мамлакатлар билан ташқи савдо алоқалари ҳажми сезиларли даражада ошди.

Бешинчидан, Ўзбекистон иқтисодиётига жалб этилаётган хорижий сармоялар ҳажми ортди. Бу мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар жараёнига ишонч, тараққиётимиз истиқболига ҳамда кучли давлатнинг иқтисодиёти оёққа тураётганига бўлган ишончдан далолат беради. Биз ҳозирнинг ўзидаёқ 5 миллиард доллардан ортиқ хорижий сармоя жалб этдик.

Шубҳасизки, **ўтган беш йилнинг энг муҳим натижаси халқимизнинг танланган йўлнинг тўғрилигига, ўз мамлакатининг буюк келажагига ишончи ортиб бораётганидадир.**

Қадрли депутатлар!

Ўтган йиллар якунлари, биз тўғри йўл танлаганмиз, ислоҳотларнинг асосий тамойилларини тўғри белгилаб олганмиз, янгиланиш ва тараққиётнинг Ўзбекистон модели ўзини тўла-тўкис оқлаб, муваффақият билан ҳаётга татбиқ этилмоқда деб, айтишимизга асос беради. Янгиланишларнинг хусусияти ва теранлиги, мамлакат ва халқимизнинг бугунги куни ва келажагидаги аҳамияти нуқтаи назаридан, бу йиллар бизнинг янги тарихимизда, мислсиз бир давр бўлиб қолади.

Биз бугун чиқаришимиз мумкин бўлган муҳим хулоса шундан иборатки, жамиятимизнинг янгиланишида ва ислоҳотларнинг ўтказилишида, дастлабки босқичларда кўзланган мақсадларга эришилди, олдимизга қўйилган вазифалар бажарилди. Янги вазифаларни белгилаб олиш имконини берадиган, мустаҳкам пойдевор барпо этилди. Жамиятимизни келгусида барқарор ривожлантириш учун, зарур бўлган шарт-шароит, асослар яратилди.

Шуни таъкидлаб ўтишимиз зарурки, агар ислоҳотларнинг дастлабки босқичида, олдимизга қўйилган вазифаларнинг ҳал этилишини таъминламаганимизда, ҳуқуқий ва иқтисодий майдонни ҳар хил ғовлардан холи этиб, ана шу асосда мустаҳкам база яратмаганимизда, жамиятимизни демократлаштириш йўлидан янада дадил юра олмасдик.

Дастлабки кезларда Ўзбекистонни сусткашлик ва консерватизмда айблашарди. Аммо Ўзбекистон бугунги кунга келиб, бозор ўзгартишларининг теранлиги, ижтимоий янгиланишнинг суръатлари ва тараққиёти юзасидан, собиқ совет ҳудудидаги аниқ дастурга эга бўлмай туриб, асоссиз ва мулоҳазасиз ислоҳотлар жараёнини тезлаштиришга уринган, бесабрлик қилган, сохта обрўга интилган кўпгина республикалардан олдинлаб кетди.

Минг афсуски, ана шу юзаки уринишларнинг ҳаммаси пировард натижада ислоҳотларнинг ўзини, маълум даражада, обрўсизлантирди. Уларга ортиқча сиёсий тус берди. Жамиятдаги ички қарама-қаршиликни кучайтирди. Бу бор гап ва ундан ҳеч қаёққа қочиб қутилиб бўлмайди.

Азиз дўстлар!

Демократлаштириш ва турмушимизнинг барча соҳаларида туб ислоҳотлар ўтказиш жараёни, узоқ ва узлуксиз давом этадиган жараён эканини аниқ билиб олишимиз керак. Таъбир жоиз бўлса, бу бизнинг кундалик табиий ҳолатимизга айланиши лозим. Биз изчил, қадам-бақадам янги марраларни эгаллашимиз, янги вазифаларни белгилаб олиб, уларни ҳал этишга бор куч ва имкониятларимизни сафарбар этишимиз керак. Дастлабки босқичда амалга оширилган ишларни қилмаганимизда, бугун келгуси истиқболлар ҳақида ўйлай олмас ҳам эдик.

Шу билан бирга, босиб ўтилган йўлни танқидий таҳлил этиш амалда бажарилган ишларга баҳо бериш - керакли сабоқ, хулосалар чиқариб олиш имконини беради, демократик ислоҳотлар ва тараққиёт йўлидаги асосий, энг муҳим муаммоларни ва янада олға бориш йўлларини аниқлаб олишда кўмаклашади. Биз, ҳар доимгидек, йўл қўйилган камчилик ва нуқсонларимизни, қолоқлик сабаблари ҳамда ислоҳотларни амалга ошириш йўлида ғов бўлаётган жиҳатларни, пухта таҳлил этишимиз зарур.

Ислоҳотларнинг ҳозирги босқичида, эришилган натижаларнинг холисона баҳосидан келиб чиқиб, демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш йўналишларини белгилаб олишнинг аҳамияти, жуда каттадир. Лўндароқ қилиб айтганда - демократлаштириш йўлидан собитқадам ривожланишнинг кейинги режаларини аниқлаб олиш, уларни халққа тушунарли ва яқин мазмун билан бойитиш лозим.

Бугунги кунда гап, энг аввало, сиёсий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг вазифалари ва дастури тўғрисида бориши керак. Бу ислоҳотларнинг суръатлари эса, очиғини айтганда, иқтисодиётдаги ва турмушимизнинг бошқа соҳаларидаги ислоҳотларнинг кўламлари ва самарадорлигидан орқада қолмоқда.

Ҳурматли дўстлар!

Республикада сиёсий институтлар ва суд тизими ислоҳотларини янада чуқурлаштиришнинг айрим принципиал, айтиш мумкинки, асосий йўналишлари ва муаммоларига қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Дарҳақиқат, Ўзбекистон жамиятимизни янада демократлаштириш йўлидан изчил бормоқда. **Шу билан бирга, барпо этилган сиёсий институтлар шаклан демократик мезонлар ва ғарб андозаларига ўхшаса-да, мазмун-моҳиятига кўра, афсуски, замон талаблари даражасида эмас.** Бу тузилмалар фаолиятининг мазмуни, мақсад-муддаоси халқимизнинг миллий хусусиятлари ва тафаккур тарзига мос бўлиши керак.

Бу ёлғиз бизга хос муаммо эмас. Бу собиқ социалистик ҳудудда пайдо бўлган, кўпгина янги мустақил давлатларга хос ҳолдир. Бу давлатлардаги ғарб андозаларидан ўрнак олиб ташкил этилган демократиянинг асосий сиёсий институтлари ўз мамлакатлари тажрибасининг натижаси бўлмай, асосан ривожланишнинг ана шу йўлини босиб ўтган мамлакатлар тажрибаси маҳсулидир.

Бу муаммонинг иккинчи жиҳати шундан иборатки, талай муҳим қонунлар тегишли қонун ҳужжатлари билан мустаҳкамланмаган, қабул қилинган ҳуқуқий меъёрлар ва кафолатларни рўёбга чиқаришнинг аниқ механизми етарли даражада ишлаб чиқилмаган.

Кўриниб турибдики, бу борада ҳокимиятнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд тизимлари, шунингдек, жамоат ва нодавлат тузилмалари қилиши лозим бўлган ишлар талайгина.

Бу борадаги муҳим йўналишлардан бири инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг самарали механизмини таъминлаш юзасидан муайян тадбирларни амалга оширишдир. Ушбу тадбирлар ҳам давлат томонидан, ҳам ижтимоий тузилмалар фаолиятини кенгайтириш натижасида амалга оширилмоғи лозим.

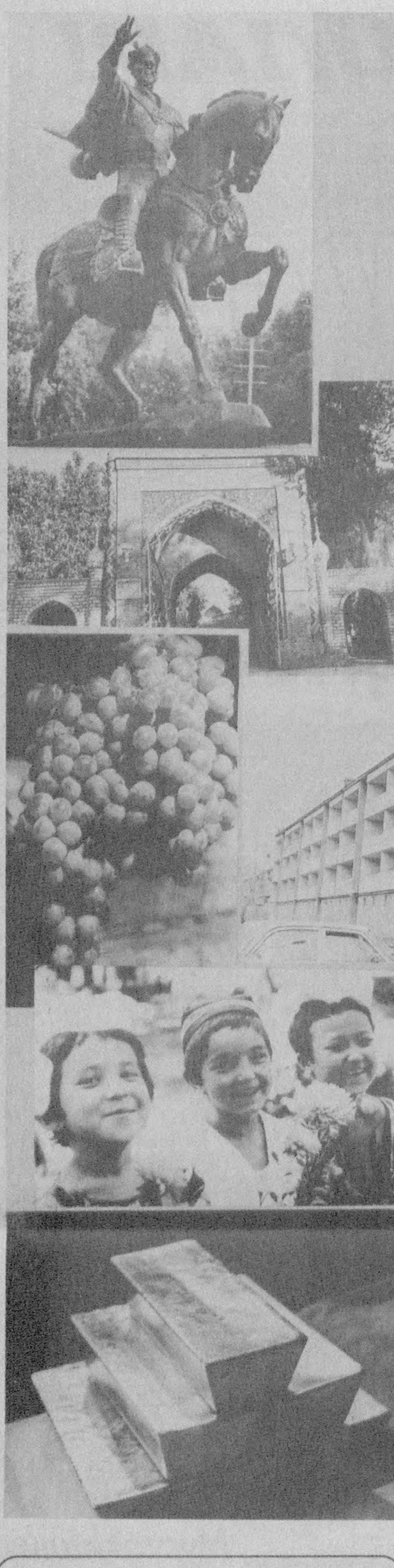
Афсуски, кундалик ҳаётда инсонни, фуқарони камситадиган кўплаб фактлар учраб туради. Бу ҳол мансабдор шахсларга, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш органларига, яъни вазифасига кўра инсон ҳуқуқларини муҳофаза қилиши лозим бўлган кишиларга мурожаат қилинганда учрамоқда. Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш масалаларида суд органлари ва энг аввало Конституциявий суд қатъий позицияда турмоғи лозим.

Навбатдаги муҳим масала - республиканинг қонун ҳужжатларини инсон ҳуқуқлари соҳасидаги халқаро меъёрлар ва стандартларга мувофиқ ҳолга келтиришдир. Жаҳонда инсон ҳуқуқлари соҳасида 70 стандарт қабул қилинган. Бу ҳужжатларда ҳукуматнинг ўз фуқаролари олдидаги мажбуриятлари ва уларга нисбатан қилиши шарт бўлмаган ишлар белгилаб берилган. Ўзбекистон ҳозирча бу стандартлардан 15 тасига қўшилган.

Олий Мажлис ана шу йўналишда фаол иш олиб бориши талаб этилмоқда. Ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш органлари тўғрисидаги қонунларни - судлар, прокуратура, милиция тўғрисидаги қонун ҳужжатларини инсон ҳуқуқларининг устуворлиги нуқтаи назаридан қайта кўриб чиқиш керак.

Инсон ҳуқуқларига риоя этилиши устидан мониторинг ва назоратни таъминловчи идоравий тузилмаларни барпо этиш ҳам муҳим вазифадир. Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили институтининг, ҳуқуқпарвар жамоат ташкилотларининг мавқеи ва мақомини кўтариш зарур. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасидаги мавжуд Омбутсмен институти, Жамоатчилик фикри институти, Амалдаги қонунчилик

(Давоми 3-бетда).



АДОЛАТ ТАНТАНАСИ

(Боши 1-бетда).

бор-йўғи беш ёшга тўлаётган мустақиллик йилларида эришган ютуқларимиз ҳақида гапиргим келади. Озодликка эришганимиздан кейин маълум бўлдики, Ўзбекистон ниҳоятда катта ва беҳисоб ер ости бойликларига эга экан. Биргина олтинимизни олиб кўрайлик. Илгари вақтларда биз олтинимиз борлигини эшитардигу, лекин, унинг ўзини кўрмасдик. Қанча олтин қазиб олинган бўлса, ҳаммаси пўлат вагонларда Москвага ташиб кетиларди. Эсимда, буюк мутафаккир Мирзо Улуғбек юбилейида марҳум Шароф Рашидов ташаббуси билан Гўри Амир мақбарасининг ички қисми ўз тупроғимиздан чиқаётган олтиндан арзимаган бир неча қисми ишлатилиб, зийнатлана бошлаган эди. Лекин, қайсидир бир «ватанпарвар» бу ҳақда Москвага хабар етказади. Оқибатда Шароф ака ўша пайтда сиёсий бюро аъзолигига номзод бўлса ҳам, сиёсий бюродан жуда қаттиқ гап эшитади. Иш тўхтайди...

Мана, бугун эса таваллудининг 660 йиллиги нишонланаётган Амир Темур бобомизнинг мақбарасидан ҳам, Улуғбек мадрасаси, Шердор ва Тиллақори сингари масжидлардан ҳам на маблағ, на олтин аялаётгани йўқ. Тошкент ва Самарқандда қад кўтарган ҳайкалларни, пойтахтимизнинг қоқ киндигида бўй кўрсатган соҳибқирон номи билан боғлиқ муҳташам музейни эслаб кўринг. Тошкент, Бухоро ва Самарқандда барпо этилаётган кўркам бозорлар-чи?! Буларнинг ҳамма-ҳаммаси мустақиллик шарофатидан эмасми?!

Биз ўтган қисқа давр ичида энг муҳим ҳисобланган ғалла муаммосини ҳам ҳал қилиб олдик. Президентимиз кўрсатмаси асосида илгари фақат пахта экиб келинган юз мингларча суғориладиган ерлар ғалла учун ажратилди. Хўш, собиқ шўролар даврида биз бу ишга журъат эта олармидик? Йўқ! Чунки пахтадан бошқа экин экиш деярли тақиқланган эди.

Яна бир ҳақиқат. Салкам 80 йил давом этган собиқ тузум даврида бизнинг юртимизда автомобиль заводлари қуриш мумкинлиги, ҳатто, хаёлимизга ҳам келмаган. Мана, бугун эса иккита гигант автомобиль заводи ишга тушди ҳисоб. Тўғри, фашизмга қарши уруш йилларида Ўзбекистонда бир нечта заводлар пайдо бўлганди. Лекин, улар қурилган эмас, балки, хаёт тақозоси билан, ноиложликдан кўчириб келтирилган эди. Эндиги ўзгаришларнинг ҳаммаси мустақиллик меваси, мустақиллик сабаб амалга оширилган улкан, беқиёс бунёдкорлик ишларидир.

Ўтган беш йил ичида маънавиятимиз соҳасида қилинган ишлар ҳақида ҳам қувонч ва ифтихор билан гапиришимиз мумкин. Жумладан, жонажон она тилимизга давлат тили мақоми берилди. Тарихимизни ёритиш соҳасида йўл қўйилган жиддий хатоларни тузатиш имконияти туғилди. Динимиз тикланиб, атеистик балосидан қутулдик. Албатта, бу деган сўз ҳаётимизда ҳеч қандай қийинчиликлар йўқ, дегани эмас. Қийинчиликлар бор. Лекин, бу қийинчиликларнинг ҳаммасини бирин-кетин бартараф этиш мумкинлигини ва бартараф этилаётганини ўз кўзимиз билан кўриб, ҳис этиб турибмиз.

Бугун бутун ўзбек диёрида байрам руҳи. Мустақиллигимизнинг беш йиллигини жуда катта шодиёна билан кутиб оляпмиз. Эртанги тадбирлар эса ажойиб тантаналар билан ўтади. Биз уни ғоят кўтаринкилик билан нишонлашга маънавий ҳақлимиз. Чунки, ўтган беш йиллик қисқа давр ичида юз берган оламшумул янгиликлар ва ўзгаришларга, аввало, халқимизнинг жонкуярлиги, ҳалол меҳнати туфайли эришилди. Шу сабабдан ҳам биз бугун бир-биримизга баралла овоз билан «Байрамингиз муборак бўлсин!» дея оламиз.

Улуғ байрамингиз муборак бўлсин, азиз юртдошлар!

истиқболинг бахтга чорлар, шарафу шонсан ўзинг!

ҲОЗИРГИ БОСҚИЧДА ДЕМОКРАТИК ИСЛОҲОТЛАРНИ ЧУҚУРЛАШТИРИШНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ

(Давоми. Боши 1-,2 -бетларда).

мониторинги институти, Инсон ҳуқуқлари миллий маркази сингари ташкилотларни ривожлантириш ҳамда бошқа янги институтларни ташкил этиш лозим. Бир сўз билан айтганда, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига риоя этилишини бошқариш ва назорат қилишнинг янги самарали механизмларини барпо этиш зарурати етилди.

Ўзбекистонда инсон ҳуқуқлари мониторинги соҳасида халқаро ва ҳуқуқни ҳимоя қилиш ташкилотлари билан ҳамкорликни ҳам кенгайтириш зарур. Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасидаги нуфузли халқаро ташкилотларни бундан буён ҳам Ўзбекистонга жалб этиш ва республикада уларнинг фаолиятини йўлга қўйиш лозим.

Аҳолида инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига риоя қилиш борасида янги қадриятлар ва кўникмаларни шакллантириш, пировард натижада эса инсон ҳуқуқларига ҳурмат-эҳтиромни ва уларга риоя этишни умуммиллат даражасида ривожлантиришга қаратилган маданиятни юзага келтириш ғоят муҳимдир. Инсоннинг ўз ҳуқуқлари ва мажбуриятларидан яхши хабардор бўлиши шахс ҳуқуқларининг конституциявий кафолатларини рўёбга чиқаришнинг энг асосий шарти бўлиб қолиши керак.

Биз одамларнинг эскича психологиясини ўзгартириб, уларда янги ҳуқуқий онгни шакллантирмоғимиз лозим. Шундай бўлсинки, ҳар бир киши инсон эркинликлари - айни вақтда муайян бурч, мажбурият ва масъулият эканлигини чуқур ҳис этиб турсин. Барча ўқув юртларининг таҳсил дастурларига «Инсон ҳуқуқлари» махсус курсини киритиш, шунингдек, таълим ва тарбиянинг бутун жараёнини инсонпарварлик ғоясига бўйсундириш зарур.

Ҳурматли депутатлар!

Ўртага қўйилган вазифалардан келиб чиқиб, **аҳолининг сиёсий фаоллигини ошириш муаммоларига** алоҳида тўхтаб ўтишни истардим.

Шуни эътироф этиш керакки, аҳолининг аксарият қисми кундалик юмушлар, одатдаги турмуш ташвишлари, иқтисодий муаммолар билан яшайди. Одамларнинг янги демократик қадриятларни идрок этиши кўнгилдагидек эмас.

Жамиятимизда янги мулкдорларнинг, тадбиркорларнинг, акциялар, хусусий ва кичик корхоналар эгаларининг мавқеи ҳозирча анча заиф. Холбуки, улар, назаримда, жамиятнинг сиёсий ва иқтисодий ҳаётида ўз манфаатларини шакллантириш ва ҳимоя қилишда фаол иштирок этишлари керак.

Аҳолининг сиёсий маданияти талаб даражасида эмас. Бу ҳолат уларнинг сиёсий, нодавлат ва жамоат тузилмаларини шакллантиришда суст иштирок этаётганида айниқса сезилмоқда.

Бугунги кунда Ўзбекистонда кўппартияли тизим фаолият кўрсатиши учун ҳуқуқий асослар яратилган. Турли партиялар ва ҳаракатлар фаолияти учун ҳуқуқий замин мавжуд. «Жамоат бирлашмалари тўғрисида» қонун қабул қилинган. Қонунда ҳар кимга касаба уюшмаларига, сиёсий партиялар ва бошқа жамоат бирлашмаларига уюшиш, сиёсий ҳаракатларда қатнашиш ҳуқуқи берилган.

Бироқ шуни айтиш керакки, сиёсий партияларнинг шаклланиш ва қарор топиш жараёни ғоят суст кечмоқда, уларнинг сиёсий ва иқтисодий дастурлари ҳам заифдир. Мамлакатни сиёсий ва иқтисодий ривожлантиришнинг муқобил (амалий) тўрларини ишлаб чиқиш ва ҳимоя қилишда улар етарлича фаоллик кўрсатмаяптилар. Бу партияларнинг айби эмас, аниқроғи - кулфатидир. Бундай аҳвол партия етакчиларининг фаоллиги ва шижоати талаб даражасида етук эмаслигидан дарак бериб, биз бугун чинакам демократик жамиятни қарор топтиришнинг бошланғич босқичига эндигина қадам қўйганимизнинг далолати ҳамдир.

Ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этишда жамоат, нодавлат тузилмаларини ривожлантириш бугунги кунда муҳим аҳамиятга эгадир. Бинобарин, бундай тузилмалар замирида, назаримда, фуқаролар ташаббусларини шакллантириш, одамларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш, турмушимизнинг кўпгина долзарб муаммоларини ҳал этиш истиқболлари мужассам.

Шуни яхши уқиб олишимиз керакки, жамиятимиз тузилмаларида мувозанатни сақлайдиган кучли оммавий, жамоат бирлашмалари бўлмас экан, давлат ҳокимиятининг барча бўғинларида ўзбошимчалик, волюнтаризм, авторитар тафаккур ва бошқарув аппаратининг коррупцияси сингари, иллатлар пайдо бўлмаслигига жиддий кафолат ҳам бўлмайди.

Ҳақиқий демократик жамиятни шакллантириш тўғрисида сўз юритар эканмиз, табиийки, сиёсий мухолифат зарур эканлигини айтиш лозим.

Маълумки, тегишли юридик мақомга ва конституциявий кафолатларга эга бўлган, ўз хатти-ҳаракатида давлат ва ижтимоий тузумнинг барқарор ҳолати учун, жавобгар бўлган, ташкилий жиҳатдан шаклланган, мухолифатнинг бўлиши - жамият ҳолатининг нормал аҳволини кўрсатади. Цивилизациялашган жаҳонда, умум эътироф этилган демократик тамойиллар асосида фаолият кўрсатаётган ва ривожланиб бораётган жамият учун, бу одатдаги ҳолдир.

«Мухолифат» деган тушунчанинг, асл маъносини аниқ англаб олишимиз лозим. Биз сиёсий мухолифатни муқобил мухолифат сифатида тушунамиз. Турмушимизнинг ҳамма соҳасида, муқобиллик бўлиши лозим. Шу сабабли, мухолифат ҳақида сўз борар экан, энг аввало, ислоҳотлар ўтказиш, жамиятнинг тараққиёт ва янгиланиш йўлидан олға бориши бўйича, муқобил дастур турларини таклиф этишга қодир, амалий мухолифатни назарда тутамиз.

Афсуски, биз мамлакатимизда бошқача мухолифат ёки аниқроқ қилиб айтганда, мухолифат ролини ўйнашга даъво қилганлардан қолган аччиқ тажрибани яхши биламиз. Дастлабки, энг оғир йилларда истиқлолга эришган мамлакат олдида турган вазифаларни ҳал этиш учун жамиятни жипслаштириш, янги давлатчиликни шакллантириш ва мустаҳкамлашда фаол иштирок этиш ўрнига, улар кибр-ҳавога берилиб реал вазиятдан йироқ бўлган, сохта демократик, айтиш мумкинки, экстремистик шиор ва ҳаракатлар йўлига ўтиб олдилар.

Бу йўл бизни сиёсий, ижтимоий, ирқий, диний қарама-қаршиликларга, тартибсизлик ва бошбошдоқликка, давлат бошқарувини қўлдан чиқаришга олиб бориши мумкин эди. Энг хатарлиси шуки, ижтимоий-сиёсий вазиятни беқарорлаштиришга, одамлар учун жуда катта, ўлчаш қийин бўлган йўқотиш ва талофатларга олиб келган, жамиятимизни ўнлаб йилларга орқага суриб юборган бўлур эди. Мисол излаб узоққа боришнинг ҳожати йўқ. Қўшни Тожикистон, Озарбайжон, Грузия ва бошқа янги мустақил давлатлар мисолида бу ҳол шундоққина кўриниб турибди.

Бундай йўл биз учун бутунлай номақбулдир. Бундай истиқбол халқимизнинг табиати ва тафаккур тарзига зиддир. Чунки халқимиз ўз келажагини тинчлик, барқарорлик ва бунёдкорлик меҳнатида деб билади.

Ишончим комилки, ҳар қандай жамиятда мухолифат, башарти у жамиятни янгилашнинг ташкилотчиси бўлишга интилаётган бўлса, аҳолининг муайян ижтимоий қатламлари ва гуруҳларининг теран манфаатлари ва интилишларининг ҳақиқий ифодачиси ва ҳимоячиси бўлиши лозим. Мухолифат конституциявий мезонлар доирасида фаолият кўрсатиб, аниқ дастурий ҳужжатга эга бўлиши керак. Ана шу дастурий мақсадларидан келиб чиқиб, аҳолини, айниқса сайлов даврида, ўзи таклиф этаётган ислоҳотлар ва янгиланиш йўли ҳозирги шароитда жамият учун энг тўғри ва энг мақбул йўл эканлигига ишонтира олиши лозим. Танқиддан кейинги муносабатимиз журналистга ва таҳририятга маъмурий тазйиқ ўтказиш тарзида бўлмаслиги керак, ҳозир эса баъзан шундай бўляпти. Аксинча, нуқсонларимиздан қутулишда бизга кўмаклашаётган, мамлакатимиз тақдири, ислоҳотлар тақдири учун жонбозлик қилаётган қаламкашларни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлашимиз керак.

Оммавий ахборот воситалари демократлаштириш йўлининг, ислоҳотлар фаол тарғиботчиси бўлиб қолиши шарт. Айни пайтда уларнинг ўзи моҳият жиҳатидан демократик бўлмоғи зарур.

Ўзбекистонда яқинда тузилган Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб - қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси, назаримда, айни шу мақсадга хизмат қилади. Уни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашимиз лозим.

Қонунчилик механизмини ва қабул қилинган қонун меъёрлари ижроси назоратини янада такомиллаштириш, республика қонунларини умумэътироф этилган халқаро меъёр ва қоидаларга мувофиқ ҳолга келтириш муҳим вазифа ҳисобланади.

Шуни эътироф этиш керакки, қонун лойиҳалари одатда идоравий маҳдудлик хусусиятига эга бўлади. Сабаби шуки, улар моҳият эътибори билан олганда, шу қонунларни ижро этиши лозим бўлган кишиларнинг ўзлари томонидан ишлаб чиқилади. Натижада айрим вазирликлар, идораларнинг манфаатлари кўпинча инсон ва умуман олганда жамият манфаатларига зид ҳолда биринчи ўринга чиқиб қолади.

Айрим қонунчилик ҳужжатларининг йўқлиги, борларининг ҳам гоҳо нотўғри, қонунга хилоф тарзда талқин қилиниши баъзи қонунларнинг самара бермаётганига сабаб бўлмоқда. Қонунчиликнинг мавжуд тартиботидаги жиддий камчиликни ана шунда деб биламан.

Қонунларни тайёрлаш ва қабул қилишнинг пухта ишлаб чиқилган стратегияси ва тизими йўқ. Қабул қилинаётган қонунларни экспертизадан ўтказиш тартиби йўлга қўйилмаган. Қонунларни, Олий Мажлис ва ҳукумат қарорларини республика аҳолиси, ижрочилар эътиборига ўз вақтида етказишнинг самарали тизими вужудга келтирилмаган. Қабул қилинган қонунларни рўёбга чиқариш механизмлари яхши ишламаяпти.

Олий Мажлис, қўмиталар, маҳаллий вакиллик органлари айни шу йўналишда жиддий иш олиб боришлари зарур. Қонунларни ишлаб чиқиш ва уларни рўёбга чиқариш тартиботини яратишга мустақил экспертлар, халқаро марказлар, чет эл мутахассислари кўпроқ жалб этилиши керак.

Суд ислоҳотини чуқурлаштириш, ҳокимиятнинг учинчи, мустақил ва қарам бўлмаган тармоғи сифатида **бутун одил судлов тизимини демократлаштириш - ҳуқуқий давлатни мустаҳкамлашнинг яна бир муҳим йўналишидир.** Ижтимоий ҳаётимизни, ана шу тажрибани ҳам ўрганишимиз керак. Суд ишларини кўриб чиқишга одамлар ўртасида ҳурмат ва ишонч қозонган обрўли, маърифатли фуқароларни фаолроқ жалб этиш мақсадга мувофиқдир;

иккинчидан, судларнинг таркибини такомиллаштириш, уларни янги тузилмалар билан тўлдириш зарур. Шу мақсадда транспорт ва солиқ судларини тузиш, холис ҳакамлар судлари (третейский суд) имкониятларидан кенгроқ фойдаланиш лозим.

1993 йил сентябрида қабул қилинган «Судлар тўғрисида»ги Қонунда назарда тутилганлигига қарамай, судлар таркибида ҳануза қадар маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар бўйича судьялар лавозимлари жорий этилмади.

Ўзбекистон судьялари уюшмасини ташкил этиш ҳам мақсадга мувофиқ кўринади. Бу уюшма Халқаро судьялар уюшмасига тўла ҳуқуқли аъзо бўлиши мумкин;

учинчидан, суд қарорларини ижро этиш тизимини қайта ташкил этиш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш зарур. Шуни эътироф этиш керакки, бугунги кунда бу тизим самарасиз бўлиб, айрим суд қарорлари узоқ вақтгача ижро этилмаяпти. Ҳар бир суд қарори сўзсиз бажарилишини таъминлашга имкон берадиган пухта механизм барпо этилгани йўқ. Қолаверса, хўжалик судлари тизимида бундай тузилма умуман йўқ. Суд қарорлари ижросини тартибга солиб турувчи қонун қабул қилиш талаб этилмоқда;

тўртинчидан, судларнинг ижро этувчи ҳокимият ва энг аввало жойлардаги ҳокимлар ва прокуратура органлари билан ўзаро муносабатларини тубдан қайта кўриб чиқиш фурсати етди. Ҳокимлар судларни камситишга, ҳар қандай усуллар билан уларга ўз таъсирини ўтказишга уринаётган ҳоллар ҳам маълум. Бундай фактларнинг қатъият билан пайи қирқилиши керак;

бешинчидан, адвокатлар тизимининг мавқеи ва аҳамиятини кескин кўтариш лозим. Улар биринчи навбатда судлов амалиётида конституциявий ва ҳуқуқий меъёрларга қатъий риоя этилишини таъминлашлари, ўз ҳимояларидаги фуқароларнинг ҳуқуқлари, шаъни ва қадр-қимматини ҳимоя қилишлари керак.

Аҳолининг ҳуқуқий тарбиясини тубдан яхшилаш, унинг ҳуқуқий маданият даражасини ошириш, ҳуқуқий ахборотнинг кенг майдонини яратиб бериш - ҳуқуқий давлатнинг қарор топишида муҳим йўналишдир.

Юридик таълим тизимини жиддий тарзда ислоҳ қилиш, юридик олий ўқув юртларига талабалар қабул қилишни анча кенгайтириш, юристларнинг малакасини ошириш бўйича ягона ўқув марказини ташкил этиш зарур. Ҳозирча республикада юристлар етишмаяпти. Ҳар юз минг аҳолига бизда судлар, масалан, Германиядагига нисбатан 6 марта ва адвокатлар АҚШдагига нисбатан 55 марта кам.

Ҳурматли халқ депутатлари!

Фурсатдан фойдаланиб шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, сиёсий тизимни ривожлантиришдаги қолоқлик иқтисодий ислоҳотларни изчил ўтказишда, иқтисодий юксалишни таъминлашда жиддий тўсиқ бўлиши мумкин. Бунинг устига, демократлаштириш иқтисодиётнигина эмас, балки турмушимизнинг барча соҳаларини янада ислоҳ қилишда муҳим омил бўлиб қолади.

Давлат, давлатга қарашли тузилмалар ўтиш даврининг бошида ҳал қилувчи рол ўйнади.

Давлат ислоҳотларнинг ташаббускори бўлиб майдонга чиқди, устувор йўналишларни танлашда фаол иштирок этди, ислоҳотларни рўёбга чиқаришни, қабул қилинган қарорлар ижроси устидан назорат олиб боришни таъминлади.

Айнан давлат янги ҳуқуқий база ва янги ижтимоий муносабатлар шаклланишида, эркин демократик меъёрларга ўтишда, кўпукладли иқтисодиёт ва бозор инфраструктурасининг қарор топишида, янги банк, молия, солиқ тизими шаклланиб, янги мазмун билан бойишида, ташаббускор бўлди.

Дастлабки, энг оғир йилларда давлат аҳолининг ижтимоий жиҳатдан заиф қатламларини, қолаверса, амалда республиканинг бутун аҳолисини ўтиш даврининг қийинчиликларидан ҳимоя қилишдек мураккаб вазифани ўз зиммасига олди. Яъни кучли ижтимоий сиёсат ўтказилишини таъминлади.

Ана шу йиллар мобайнида давлатнинг ўзи ҳам, анчагина ўзгарди - давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг тизими ва тузилмаси бутунлай янгиланди, уларнинг иш услуби ва шакли ўзгариб бормоқда, тоталитар тизимнинг қолдиқлари жадал бартараф этилмоқда. Давлатнинг ўтиш босқичидаги, миллий давлатчиликни қарор топтириш давридаги бундай роли, бугун кўриниб турганидек, ўзини тўла оқлади.

Бугун, эришилган марралардан туриб, ўз олдимизга демократик, сиёсий ислоҳотларни чуқурлаштириш вазифасини қўяр эканмиз, пировард мақсадга эришиш - фуқаролик жамиятини қуриш заруратидан келиб чиқиб, иш тутмоғимиз даркор.

Яъни, шундай давлат ва ижтимоий тузилма яратиш керакки, унда кучли марказий ҳокимият ўз саъй-ҳаракатларини мудофаа, давлат хавфсизлиги ва фуқароларнинг хавфсизлиги, тартиб - интизом, ташки сиёсат, валюта-молия, солиқ тизимини шакллантириш, қонунлар қабул қилиш ва жамиятнинг бошқа стратегик вазифаларини амалга ошириш сингари асосий умуммиллий вазифаларга қаратмоғи зарур.

Бошқа масалаларни ҳал этиш эса аста-секин марказдан жойларга, давлат ҳокимияти органларидан жамоат бирлашмалари ва фуқароларнинг ўз-ўзини бошқариш органларига ўтказилиши лозим.

Давлатнинг вазифалари қисқариб боришига монанд равишда давлат аппарати таъминоти учун кетадиган сарф харажатлар ҳам изчиллик билан камайтириб борилади.

Шу билан бир вақтда хўжалик тузилмалари ва субъектларига мумкин қадар кўпроқ эркинлик бериш, уларнинг ишига давлат аралашувини тўхтатиш йўлидан бориш лозим.

Биз шуни яхши биламизки, зарур базани - сиёсий, иқтисодий, ҳуқуқий базани яратмай туриб, одамларнинг онгини тегишли даражада шакллантирмай туриб, қисқа давр ичида бу мақсадларга эришишнинг иложи йўқ.

Бу жараёнда бутун жамият, ҳар бир кишининг қатнашуви жуда муҳимдир. Биз фуқароларга кенг ҳуқуқ ва эркинликлар бериш, лозим бўлса, турмушимизда содир бўлаётган ижтимоий сиёсий жараёнларда уларнинг фаол иштирок этишини рағбатлантириш йўли билан, ўртага қўйилган мақсадга эришишимиз мумкин.

Бу ўринда шуниси муҳимки, ҳар бир киши ўзини ўз мамлакатининг ҳақиқий фуқароси деб ҳис этиши, ўзига берилган ҳуқуқлар ва эркинликларни тушуниб етиши ва қадрлаши, оғир меҳнатда, зўр курашда қўлга киритилган демократик қадриятларни эъзозлаши ва ҳимоя қилиши лозим.

Қисқа қилиб айтганда, **демократия жамиятнинг ҳар бир аъзоси ҳаётининг узвий бир қисмига айланган тақдирдагина, демократия ҳисобланади.** Фарзандларимизни болаликданоқ айни шу рухда тарбиялаб бориш зарур.

Азиз дўстлар!

Ватандошлар!

Олдин айтган бўлсам ҳам, яна бир бор такроран айтмоқчиман: бизнинг эзгу мақсад-орзуларимизни амалга оширишда, жорий этишда энг катта таянчимиз ва суянчимиз - янги ҳаёт, янги жамият барпо этишда, ислоҳотлар йўлида дадил бораётган, кўпни кўрган, катта-катта қийинчилик-синовларда тобланган мард ва танти, меҳнаткаш ва иймони бутун халқимиздир.

Бундай халқнинг асл фарзанди бўлиб яшаш, унинг буюк ва фаровон келажаги учун хизмат қилиш, бутун борлиғимизни бахш этиш - ҳар кайсимиз учун катта бахт, катта ифтихордир.

Эътиборингиз учун раҳмат!

МЕНИ ЮРТИМ УЛУҒЛАДИ

КЕЙИНГИ йиллар мобайнида халқ таълимига бўлган талаб ортиб бормоқда. Ўзи шундай бўлиши керак ҳам эди. Чунки, мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар ўқув-тарбия ишларини ўзгача ташкил этишни тақозо қилмоқда. Шу муносабат билан гимназия, лицейлар, мактаб-лицей, иқтидорли болаларни саралаб ўқитадиган синфларнинг ташкил этилиши бугунги кунга монанд бўлган ўзгаришлардир. Аммо, шуни айтмоқчиманки, ўқув-тарбиянинг шакли қанчалик ўзгармасин, болаларга билим бериш борасида муаллимларнинг савияси юқори бўлмаса, ўз ишида садоқат кўрсатмаса, кўзланган мақсадга эришиш қийин. Биз мактабимизда ана шуни ҳисобга олиб, ўқитувчилар малакасини оширишга жиддий эътибор берганмиз.

Келажак ёшларники экан, эртанги кундан республикамизнинг турли тармоқларида меҳнат қилиб ўз бурчларини ҳалол бажарадиган йигит-қизларни вояга етказиш муқаддас вазифамиздир.

Республикамиз мустақиллигининг беш йиллиги арафасида мени «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ХОДИМИ» унвони билан тақдирлашди. Буни мактаб жамоасига берилган мукофот деб биламан. Билдирилган ишончни тўла оқлашга бундан буён ҳам ҳаракат қилаверамаи.

Қуролбой ЖОНТОЕВ,
Бўка тумани 36-ўрта мактаб директори.

БИЗ ЕР, МУЛК ЭГАСИМИЗ

Ўзбекистон мустақилликка эришгандан сўнг қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотлар туфайли чинакам инқилобий ўзгаришлар ясалди! Вилоятда шу кунгача 2238 та деҳқон-фермер хўжаликлари ташкил топганлиги ҳам бунинг яққол далилидир.

Қишлоқдаги бу беқиёс ўзгаришлар қисқа вақт — атиги беш йил ичида рўй берди. Деҳқонилгари ўзига билдирилган бундай катта ишончи ҳатто тушида ҳам кўрмаган эди. Ундан кетмон чопиб, экин суғориб, хосил етиштиришни талаб қилардилар. «Ўз юмушингни билу, бошқа нарсалар билан ишинг бўлмасин», дейишарди. Оллоҳга шукрлар бўлсинки, у кунлар энди ортда қолиб кетди. Мустақиллик, иқтисодий ислоҳотлар бизга кўп нарсаларни ўргатди. Эндиги фермер иқтисодиётни, илм-фанга амал қилиб маҳсулот етиштиришигина эмас, шу билан бирга ўзи олган ҳосилини қайта ишлаш ва сотиш сабоқларини ҳам чуқур ўзлаштириб олди

Биз — уч ака-ука — Абдураҳим, Мирсодиқ ва Алишерлар ҳам Республика Президентининг «Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони эълон қилинганидан сўнг фермер хўжалигини ташкил этдик. «Гулзоробод» жамоа хўжалиги дастлаб 10 гектар ер ажратиб берди. Кутилган натижаларга эришгандан сўнг еримизга ер, чорвамизга чорва қўшилди. Ҳозир хўжалигимизда 160 бош қорамол, 130 бош қўй, олти бош от боқиляпти. Суғориладиган экин майдонларимиз эса 60 гектарга етди.

Мен келажак фермерларники эканлигига қатъий ишонаман. Вилоятдаги ҳамкасбларим — заминдор ва чорвадор фермерларни мустақиллик байрами билан табриклар эканман, уларга янада самарали меҳнат қилиб, мамлакатимиз иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшишларини тилайман.

Абдураҳим АБДУКАРИМОВ,
Чиноз туманидаги деҳқон фермер хўжалиги раҳбари.



БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

(Боши 1-бетда).

Сессия «Буюк хизматлари учун» орденини таъсис этиш тўғрисида қонун қабул қилди. Қонун лойиҳаси юзасидан Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитасининг раиси А. Холмуродов ахборот берди. Депутатлар давлат мукофотлари тўғрисидаги Қонунга бир қанча тузатишлар киритдилар.

Сўнгра Президент Ислом Каримов сўзга чиқиб, бу қонунларнинг алоҳида аҳамиятини таъкидлади ва Самарқанд ҳамда Шаҳрисабз шаҳарларини «Амир Темур» ордени билан, Халқаро олимпия қўмитасининг президенти Хуан Антонио Самаранчни «Буюк хизматлари учун» ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги фармонларини ўқиб берди.

Депутатлар Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси иккинчи қисмининг лойиҳасини иккинчи ўқишда кўриб чиқдилар.

«Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексини иккинчи ўқишда тасдиқлаш тўғрисида» Қонун қабул қилинди.

Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси котиби Ф. Муҳиддинова нотариат, адвокатура тўғрисидаги қонунлар лойиҳалари ҳақида ахборот берди. Сессия мазкур қонунлар лойиҳаларини биринчи ўқишда маъқуллади.

Сессия сиёсий партиялар тўғрисидаги қонун лойиҳасини муҳокама қилди.

Сессия сиёсий партиялар тўғрисидаги қонун лойиҳасини биринчи ўқишда маъқуллади ва уни кенг жамоатчилик муҳокамаси учун эълон қилишга қарор қилди.

Кечки мажлисда Олий Мажлис Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитасининг раиси Э. Воҳидов маърузаси юзасидан Ўзбекистон Республикасининг Консуллик уставини тасдиқлади.

Сессия хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисида қонун қабул қилди.

Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитасининг раиси Г. Йўлдошева депутатларга фуқаролар соғлиғини сақлаш тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида ахборот берди.

Сессия фуқаролар соғлиғини сақлаш тўғрисида қонун қабул қилди.

Аграр, сув хўжалиги масалалари ва озиқ-овқат қўмитасининг котиби П. Шаропов маърузаси юзасидан уруғчилик тўғрисидаги қонун қабул қилинди.

Сўнгра энг кекса депутатлардан бири, Қашқадарё вилояти Фахрийлар кенгаши раиси С. Усмонов минбарга кўтарилди. У Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовни «Мустақиллик» ордени билан мукофотлаш тўғрисида таклиф киритди. Сессия иштирокчилари бу таклифни якдиллик билан қўллаб-қувватладилар. Ўзбекистон халқ шоирлари Эркин Воҳидов ва Абдулла Орипов, Бекобод металлургия комбинати бош директори А. Фармонов, Учқўрғон туманидаги 20-мактаб директори Х. Қурбоналиев, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Қорақалпоғистон бўлими тил ва адабиёт институтининг бўлим мудири Х. Ҳамидов бу таклифни қўллаб-қувватлаб сўзга чиқдилар.

Ўзбекистон парламенти Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовни «Мустақиллик» ордени билан мукофотлаш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ўз ишини давом эттирмоқда.

***

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг олтинчи сессияси 30 август куни ўз ишини давом эттирди.

Парламент ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этди.

Сессияда раислик қилаётган Э. Халилов Ислом Каримовни давлатимизнинг юксак мукофоти — «Мустақиллик» ордени билан мукофотлангани муносабати билан мажлиснинг барча иштирокчилари номидан самимий табриклади. Республика Президенти ўз фаолиятига юксак баҳо берганлари учун Олий Мажлис депутатларига самимий миннатдорлик билдирди ва халқнинг кучига ҳамда мададига таяниб, жонажон Ўзбекистонни янада ривожлантириш ва гуллатиб-яшнатиш учун бутун кучимни сарфлайман, деб ишонтирди.

Сўнгра Олий Мажлис кун тартибидаги масалаларни муҳокама қилишни давом эттирди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг олтинчи сессияси ўз ишини тугаллади.

1 Сентябрь — Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги куни

МУСТАҚИЛ МАМЛАКАТИМИЗ МУКОФОТЛАРИ НИШОНДОРЛАРИНИНГ ДИЛ СЎЗЛАРИ

БИР УМР ЁДИМДА ҚОЛДИ

Ўша кунни эсласам, ҳамон вужудимни ҳаяжон босади. Шифохонага энди кириб келишим билан ҳамкасбларим бирпасда давраларига олиб табриклай бошлашди. Уларга раҳмат дейману, кўзларимда ёш халқаланади. Бу севинч ёшлари бежиз эмасди, албатта. Мустақил республикамиз Президенти саъй-ҳаракати билан, таъсис этилган I даражали «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» орденининг нишондори бўлиш мен учун катта ифтихор эди. Шушу 1994 йилнинг апрели ҳаётимда унутилмас воқеа бўлиб қолди.

Мендек бир оддий шифокорга бўлган эътибор ва ишончдан ғоят руҳландим. Касбимга меҳрим ортиб, халқимизга янада самаралироқ хизмат қилишга ахд қилдим.

Марказий шифохонамиздаги акушерлик мажмуида оналик ва болаликни муҳофаза қилиш йўлида сўнгги йил ичида анчагина ишлар қилинди. Туғишгача она саломатлигини назорат этиш, хомилани сақлаш, болани соғломлаштириш хоналари очилиб, малакали мутахассислар билан мустаҳкамланди.

Маҳаллаларга бориб чақалоқларни тиббий кўрикдан ўтказишда изчилликка эришяпмиз.

Мавлуда ЎРИНБОЕВА,
Оҳангарон тумани марказий шифохонаси гинекология-акушерлик бўлимининг мудири.

БУ ДАМЛАРГА ЕТКАНИМИЗГА ШУКР

Биз кексалар юртимиз эркинлигидан, ўз йўлини танлаб, равнақ топиб бораётганидан беҳад хурсандмиз. Беш йил ичида Президентимиз қарияларга кўрсатган ғамхўрликдан бошимиз осмонда. Уруш қатнашчилари, ногиронларга, фахрийларга қатор енгилликлар яратилди. Қадр-қимматимиз тобора ортиб боряпти. Ўтган йили фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 50 йиллиги муносабати билан туманимиздан кўпчилик кишилар «Жасорат» медали билан тақдирландилар. Мукофотлар тантанали равишда, бир пиёла чой устида топширилди.

Менинг кўксимга ҳам ўша куни «ЖАСОРАТ» медали тақилди. Тўлқинланиб кетдим. Зеро истиқлолга юртимиз мукофотини олиш биз-ёши улуғлар учун ўзгача бир маънога эга эди. Чунки, бу кунларни кўрганлар бор кўрмаганлар бор. Минг бора шукрки, мустақиллик шарофати туфайли шундай кутлуғ дамларга етдик. Энди туну-кун дуодамиз. Элимизда тинчлик, хотиржамлик барқарор бўлаверсин!

Жиянбек АҚЛБЕКОВ,
Юқоричирчиқ тумани уруш ва меҳнат фахрийлари кенгашининг раиси.

ҚАДАМИ ҚУТЛУҒ КЕЛДИ

МУСТАҚИЛЛИК мен учун шарофатли келди. Мактабда йигирма йилдан буён болаларга математикадан, аниқроғи «информатика»дан дарс бераётган бўлсам, ҳар йили икки-уч шогирдим олий ўқув юртларининг математика куллиётларига тест орқали бемалол кириб олишяпти.

Ўтган йили бу кўрсаткич янада ошди. Бу, албатта, менинг хизматимгина эмас, юқори синф талабалари билан бир қаторда, бошланғич синфларда ҳам ЭҲМдан фойдаланиш, ҳар хил машғулотлар ўтказишга тўла шароит яратиб қўйган давлатимиз хизматидир.

Болаларда чуқур билим ҳосил қилиш ўқитувчидан қунт, ирода, касбга самимий маънодаги сидқидиллик талаб этади. Хусусан, мен ўқувчилар билан дарсдан ташқари пайтларда ҳам изчил шуғулланаман. Вақтимни аямайман.

Ҳукуматимизга раҳмат, меҳнатим қадр топди. Ўтган йили ўқитувчилар байрами арафасида «ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЁШЛАР МУРАББИЙСИ» унвони билан мукофотландим. Бундан буён ҳам бутун маҳоратим, куч-ғайратимни ёш авлодни баркамол қилиб тарбиялашга сарфлайвераман.

Марҳамат ИБРОҲИМОВА,
Қибрай туманидаги 17-мактаб ўқитувчиси.

МИННАТДОРМАН!

РЕСПУБЛИКАМИЗ мустақил бўлгандан кейин рўй берган ўзгаришларни кўриб беҳад қувонаман. Деярли барча соҳаларда олдинга қараб дадил қадам ташланди. Хусусан, бу, айниқса, спорт йўналишида яққол сезилди. Юртбошимизнинг республикада футболни ривожлантириш тўғрисидаги Фармонидан кейин Тошкент вилоятида қанчадан-қанча ўйингоҳлар қайта таъмирланди, спорт майдонлари кўрки ўзгарди.

Маълумки, спорт болаларни жисмонан бақувват этиши билан биргаликда уларга катта маънавий озуқа ҳам беради. Кейинги йиллар ичида республикамизда «Соғлом авлод учун» ҳаракатининг фаоллашгани, бу ташаббусни Президентимиз бошлаб берганликлари, айниқса, эътиборга лойиқ деб ҳисоблайман.

Спортчи сифатида жаҳоннинг кўпгина мамлакатларида бўлганман. Эндиликда болалар ва ўсмирлар спорт мактабига раҳбарлик қиляпман. Мақсадимиз вилоятимиз ёшларини ҳар томонлама баркамол қилиб тарбиялашдир. Шу йил 27 август куни камтарона хизматим 1-даражали «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ордени билан тақдирланди. Бу менинг ҳаётимда унутилмас из қолдирди. Республика ҳукуматидан беҳад миннатдорман.

Равиля САЛИМОВА,
Тошкент вилояти болалар ва ўсмирлар спорт мактабининг директори.

ИФТИҲОР ТУЙҒУСИ

ШУ ЙИЛ 17 август тонги эди. Мени «МЕҲНАТ ШУҲРАТИ» ордени билан мукофотлашгани тўғрисидаги хушхабарни ҳарбий спорт клубида эшитдим. Каттаю кичик сафдошларим табриклашди. Кечга томон эса хонадонимизда оиламиз аъзолари, қўни-қўшнилар, қариндошлар, дўстларим, тенгдошларим қутладилар. Шундай пайтларда ўтмишни эсларкансан, киши,

Отам спортга, хусусан, боксга чин ихлос қўйган ва бу тур бўйича анчагина муваффақиятларга эришганликлари учун, биз ака-укалар уларга эргашганмиз. Илгарилари ҳам спорт туфайли Тайланд, Покистон, Олмония, Корея, Туркия, Руминия, Филиппин сингари мамлакатларда бўлиб, йирик мусобақаларда қатнашганман. Лекин, у учрашувларни Атланта бахсларига ўхшата олмайман. Чунки, бу шаҳардаги олимпия ўйинларига мустақил Ўзбекистон фуқароси сифатида ўзгача туйғу билан келган эдим.

Мусобақа давомида рақибим — Сейшель оролларининг вакили Кадони енгиб, бронза медалига сазовор бўлдим. Шоҳсупага чиққанимда ғалаба шарафига Ўзбекистон байроғи кўтарилар экан, Ватанимизга бўлган ифтихор ва севинчдан беихтиёр кўзларимда ёш қалқиди.

Биз Атлантада бўлсак ҳам она юрт тафтини сезиб турдик. Ҳар бир инсоннинг баркамол улғайиши, қадр топиши учун барча имкониятлар мавжуд бўлган диёримиз меҳри ҳеч қачон сўнмас эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қилдик.

Карим ТЎЛАГАНОВ,
Марказий ҳарбий клубнинг ҳарбий хизматчиси.

1991 ЙИЛ АВГУСТИНИНГ ўша сўнгги куни худди ҳозиргидек шанба эди. Фаслнинг охирги санаси бўлса-да, ёз-ёзлигини қилиб, ҳамон қиздирар, кўплар шаҳардан ташқарида дам олишда эдилар.

ЎША БИРИНЧИ КУН...

юртбошимиз айтганидек, тарихимизнинг порлоқ саҳифаси бўлиб қолади

Ана шу куни Тошкентда Республика Олий Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси чақирилди. Бу сессия тарих саҳифаларидан асло ўчмайдиган унутилмас анжуман бўлиб қолди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ғоят ҳаяжонли нутқ сўзлади. У ўз нутқини бошлагандаёқ муҳим бир янгиликни айтишга тараддудланаётгани сўзлаш оҳангидан сезилиб турарди. «Бизнинг ўз мақсадимиз ва ўз йўлимиз бор. Бу йўл халқларимиз манфаатига мос йўлдир. Ва биз унга нима бўлмасин, қатъий амал қиламиз», дея асосий гапга кўчди республика раҳбари.

— Юртимиз бой, имкониятларимиз катта. Халқимиз меҳнат қилишни яхши билади. Қадимий анъана ва бой маданиятга эга бу ўлкада буюк мутафаккирлар вояга етган, ана шундай заминдаги халқ, ҳар бир оила, ҳар бир киши, миллатидан қатъий назар, бахтли яшашга ҳақлидир.

Содда ва чуқур маъноли бу сўзлардан нимага ишора қилинаётганини пайқаш қийин эмасди. Сессия қатнашчилари бутун вужудлари билан Ислом Каримов маърузасининг давомини тингладилар.

— Мен шу бугундан эътиборан Биринчи сентябрни жумҳуриятда Мустақиллик куни, умумхалқ байрами деб эълон қилишни таклиф этаман. Бу байрам сизга, халқимизга муборак бўлсин, азиз юртдошларим!

Юқоридаги сўзлар минбардан янграганда ҳамма оёққа туриб, зални узоқ давом этган олқишлар тутиб кетди. Чунки худди шу дамларда ўзбек халқи авлод-аждодларининг васиятлари, асрий орзу-умидлари рўёбга чиққандай эди...

Ўзбекистон Республикасининг Олий Кенгаши барча мустақил давлатларнинг олий қонун чиқарувчи идораларига, барча ҳорижий давлатларга ва жаҳон ҳамжамиятига мурожаат қилиб, уларни республикамиз давлат мустақиллигини эълон қилган ҳужжатдан бохабар этди.

Сессия мажлисидан сўнг Ислом Каримовни кўпдан-кўп мухбирлар, радио ва телевидение ходимлари қуршаб олдилар. Улар орасида собиқ Иттифоқ нашрларининг Ўзбкистондаги мухбирлари, ҳорижий журналистлар, шу жумладан, Америкада чиқадиган «Вашингтон пост» газетасининг ҳам мухбири бор эди. Уларнинг сўрайдиган, аниқлаб оладиган гаплари кўп эди. Президент шу ернинг ўзида ўткир саволларнинг ҳеч биридан ўзини четга олмай, пухта ва лўнда жавоб қайтарди.

— Бундан буён республика сиёсий, иқтисодий жиҳатдан батамом мустақилдир. Эндиликда у барча давлатлар билан тенг ҳуқуқли алоқалар боғлайди.

Бу гапга қўшимча қилиб, Ислом Каримов бошқа қардош жумҳуриятлар сингари Россия билан муносабатларимиз ҳам тенг ҳуқуқлилик пойдеворига қурилишини айтди. Учрашувда Ўзбекистоннинг олтин конларини республика манфаатини кўзлаб тасарруф этиши қандай амалга ошиши хусусидаги саволларга Президент жавоб бера туриб, Ўзбекистон Олий Кенгашининг сессиясида қабул қилинган Мустақиллик тўғрисидаги қонуннинг ер ости бойликларини қазиб олиш, қайта ишлаш ва сақлаш республика ихтиёридадир, деган бандига мухбирлар эътиборини қаратди.

Залдаги ўзгача кайфият, ҳаяжон Ўзбекистоннинг ҳамма шаҳар ва қишлоқларига таралиб, кўчалар ва майдонларда одамларнинг қизғин суҳбатлари, бир-бирларини шодон табриклашларига уланиб кетди.

Сентябрнинг биринчи куни юртимизга янги фаслнигина эмас, янги замоннинг янги нафасини олиб келди.

Мустақил мамлакатнинг Президенти илк қадамни ўта инсоний тадбирдан бошлади. У амнистия тўғрисидаги фармонга имзо чекди. Бу фармон туфайли жуда кўп кишилар озодликнинг ҳақиқий нафасини чинакамига туйдилар.

Мустақиллик тўғрисидаги хабар шоирларимиз илҳомини жўш урдириб юборди. Ўша онлардаёқ Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов:

Адолатнинг ҳаётбахш шамоллари елдими,
Ҳақ ниҳоят халқимнинг арзин қабул қилдими,
Неча йиллар орзиқиб кутган кунлар келдими, —

мисралари билан бошланадиган ва тезда машҳур бўлиб кетган «Адолат офтоби» шеърини ёзди. Шеър 1 сентябрь куни «Ўзбекистон овози» газетасида эълон қилинганди. Халқ кечинмаларини қалбан чуқур ҳис қилган шоир:

Елкамизга офтобнинг текканлиги рост бўлсин,
Ўзбекнинг ўз уруғин экканлиги рост бўлсин,

дея эртанги кунга катта умидлар билан қаради. Шуни ҳам айтиш керакки, газеталар ҳам шу куни ўқувчиларга ўзларини янгича мазмун ва қиёфада тортиқ қилганди. Энди «Совет Ўзбекистони» рўзномаси «Ўзбекистон овози» бўлиб ўзгарганлиги ҳам шўролар куни битганлигидан далолат бериб турарди. Зотан бир кун аввал тегишли қарорга мувофиқ Ўзбекистон ССРнинг номи Ўзбекистон Республикаси деб ўзгартирилганди.

Ўша кунларда халқнинг озиқ-овқат таъминотида узилишлар бор эди. Ҳамма ерда тақчиллик сезилиб турарди. Мустақиллик байрами куни жойларда савдо ва умумий овқатланиш ташкилотлари аҳолига баҳоли қудрат ва холис хизмат кўрсатиш, уларни кундалик рўзғор учун энг зарур маҳсулотлар ва буюмлар билан хушнуд этишга ҳаракат қилдилар. Юртимизнинг шаҳар ва қишлоқларида эрта тонгдан тараланган карнай-сурнай садолари одамларни янги кун бошланганлиги, бу кун байрамона нишонланишини билдириб турарди.

Чиндан ҳам юртимизнинг ҳамма гўшаларида оммавий халқ сайиллари уюштирилиб, кўнгилочар тадбирлар бўлиб ўтди. Фольклор даста-лари, бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг чиқишлари умумхалқ сайлига кўтаринкилик бахш этди. Одамлар йиғилган майдонлар ва гузарларда тўкин дастурхон ёзилди, дошқозонлар осилди. «Гулла, яшна, мустақил Ўзбекистон!» ёзувлари озодлик билан бирга чинакам маъмурчилик келишига рамзий белгидек бўлиб туюларди.

Очиғини айтганда, ўша байрам бирмунча камтарона бўлди. Чунки, одамларимиз ҳали кувончларига тўлиқ эрк беришга ўрганмаганди. Йиллар давомида қон-қонимизга сингириб юборилган тушунчалар, ҳис-ҳаяжонлар заминида вужудга келган ҳадик асорати ҳали кўпчиликни тарк этмагани сезилиб турарди. Бироқ, озодлик шамоли, мана, энди гувоҳи бўлиб турганимиздек, бу ҳадикни супуриб ташлай олди. Мустақил диёримизнинг ҳур халқи ўз эркинлигининг беш йиллигини бугун алоҳида шукуҳ, алоҳида завқ-шавқ билан нишонламоқда.

Соат МУСАЕВ.

ВИЛОЯТИМИЗДА БАЙРАМ НАФАСИ

Одатда, ҳар қандай байрам яқинлашаётганда шаҳар ва қишлоқлар ўзгача қиёфага киради. Саранжом-саришталик гўзалликдан қалб тўлқинланиб кетади. Шу Ватанда, шу ҳудудда яшаётганингдан ифтихорга тўласан киши.

Айни кунларда мамлакатимизнинг барча масканларида бўлгани каби вилоятимизнинг ҳамма шаҳарлари ва қишлоқларида ҳам байрам нафаси кезиб юрипти. Бу туйғу минг-минглаб кишиларнинг табассумли чеҳараларида, самимий дил сўзларида намоён. Бу бежиз эмас. Зеро, истиқлол айёмининг катта шодиёнасига ҳамма ерда муносиб ҳозирлик кўрилди.

● 1996 ЙИЛНИНГ 8 ойи мобайнида вилоятнинг Янгийўл «Биохимия» заводида этил спирт ишлаб чиқарадиган корхона, Ангрен шаҳрининг «Промкартонторг» ҳиссадорлик жамиятида толали плиталар ишлаб чиқариш цехи, Бекобод шаҳрининг «Бекободцемент» ҳиссадорлик жамиятида цементни қопга жойлаш тармоғи, Чирчиқ шаҳрида макарон цехи фойдаланишга топширилди.

● БАЙРАМГА совға сифатида вилоятимиз бунёдкорлари 40 минг киловатт қувватли ёрдамчи станцияни қуриб битиришди. 21 километрдан зиёд масофага юқори кучланишли симлар тортилди. Умумий майдони 1100 квадрат метрдан иборат бўлган савдо, 420 квадрат метрли янги умумий овқатланиш корхоналари, 34 та маиший хизмат бинолари, 2 та усти ёпиқ бозорлар аҳолига хизмат қила бошлади.

● ҚАТОР туман ва шаҳарларимизда турар жой бинолари, банк муассасалари, бозорлар, дўконлар, спорт иншоотлари, тиббий муассасалар, телефон станциялари, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарадиган цехлар қурилиши ниҳоясига етмоқда.

● ЕРДАН оқилона фойдаланиш ва ҳосилдорликни ошириш мақсадида 1034 гектар майдон қайта таъмирланди, 1500 гектар ерга сув чиқарилди. Экинзорларга обиҳаёт етказиб берадиган бешта насос станциялари қурилди.

● Вилоятда халқ таълими, маданият, аҳолига тиббий, маиший хизмат кўрсатиш борасида эришилган ютуқлар эътиборга лойиқдир. Зангиота, Қибрай, Пискент туманларида янги мактаблар, Оҳангарон шаҳрида 140 ўринли болалар боғчаси қад кўтарди. Ангрен, Бекобод шаҳарлари, Паркент, Оҳангарон, Бўка туманлари ва яна бир қатор туманларда 20 дан ортиқ гузарлар барпо этилди.

● Сўнгги йилда, айниқса, аҳолининг ичимлик суви билан таъминлаш, қишлоқларни газлаштириш масалаларига жиддий эътибор берилди. Хусусан, шу йилнинг саккиз ойи ичида 169 километрдан зиёд масофага газ қувурлари тортилди. Ўнлаб километр масофага водопровод қувурлари ётқизилди.

● Шаҳар ва қишлоқларда равон йўллар барпо этиш, мавжудларни таъмирлаш борасида ҳам самарали тадбирлар амалга оширилди. Хусусан, йил бошидан буён ҳозиргача «Тошкентавтойл» ходимлари 720 миллион сўмликдан кўпроқ таъмирлаш ишларини бажардилар. Қибрай, Пискент туманлари, Олмаота, Бишкек, Тошкент — Термез, Тошкент — Ўш, Қорасув — Бўка — Бекобод, Наримон — Газалкент — Чорвоқ — Чимён, Тошкент — Чимён йўналишларида таъмирлаш ишлари жадал бормоқда.

Президент кубоги — 96



КУЧЛИЛАР ЯНА ТОШКЕНТДА ЙИҒИЛАДИЛАР

Мустақиллик тантаналари катта теннис байрамига уланиб кетмоқда. Шу йилнинг 2 сентябридан 8 сентябригача пойтахтимиздаги «Юнусобод» кортида теннис бўйича «Президент кубоги — 96» халқаро турнири бўлиб ўтади.

ШУНИСИ диққатга сазоворки, бу турнирнинг нуфузи, обрўси йилдан-йилга ортиб бормоқда. Бу йилги мусобақаларга ташриф буюраётган теннисчилар орасида юртдошларимизга яхши таниш бўлган бир қатор хорижий спортчилар билан биргаликда испаниялик Феликс Мантилла, австралиялик Гилбер Шаллер сингари кучли теннисчиларнинг борлиги мусобақанинг янада қизиқарли ва шиддатли ўтишидан дарак бериб турипти.

Ўзбекистондан эса Олег Огородов ва Дмитрий Томашевичлар билан биргаликда Вадим Куценко, Тимур Хонхўжаев, Антон Кокурин, Антон Иванов, Алишер Раҳматиллаевлар иштирок этадилар.

Шундай қилиб, биз теннис ишқибозларини 2 сентябрдан 8 сентябргача «Юнусобод» кортида бўлиб ўтадиган катта теннис мусобақасига таклиф этамиз.



ҚУВОНЧ ШУКУҲИ

ДЕГАНТЕПА — Ўртачирчиқ туманидаги обод бўлиб бораётган маҳаллалардан биридир. Унинг аҳли азалдан ҳамжиҳатлиги билан донг чиқарган, Республикамиз мустақиллигининг беш йиллиги муносабати билан ушбу масканда ташкил этилган байрам шодиёнасида бу яққол ўз ифодасини топди.

Мактаб директори Аҳмадали Ҳалилов тантанани қисқача кириш сўзи билан очгач, шу билим масканидаги «Булбулча» хор дастаси аъзолари ижросида Ўзбекистон Давлат мадҳияси янгради. Маҳалла оқсоқоли, истеъфодаги милиция полковниги Шермат Собиров сўз олиб республикамизнинг истиқлол байрами билан йиғилганларни қизғин мубораксбод этди. Шунингдек, мустақиллик шарофати туфайли кейинги пайтда маҳаллада олиб борилаётган ободончилик ишлари, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш борасидаги саъй-ҳаракатлар ҳақида гапириб берди.

Шодиёнада кўп болали она Раҳима Ҳакимова, фалсафа фанлари номзоди Убайдулла Бозоров ва бошқалар юртбошимиз, ҳукуматимиз раҳбарлигида одамлар турмуши тубдан ўзгариб бораётганлигини таъкидладилар. Халқ сайли кечгача давом этди.

Саъдулла ШОДИЕВ.
Суратларда: Байрам шодиёнасидан лавҳалар.

ДУШАНБА, 2

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.40 «Ҳафтанома».
8.40 «Қизлар гулдастаси».
9.10 «Ипак йўли — дўстлик йўли». Публицистик кўрсатув.
9.25 «Куз лавҳалари». Кинодастур.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Қочоқ велосипед». Мультфильм.
10.15 «Анъана ва замон». Тошга битилган куй.
10.55 «Санъат ғунчалари».
11.25 ЎзТВ хазинасидан. Саид Аҳмад. «Келинлар қўзғолони». Аброр Ҳидоятов номидаги Ўзбек драма театрининг спектакли.
13.30 Ўзбекистон телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 5 йиллигига. «Истиқлол қўшиклари». «Ўзбектелефильм» премьераси.
18.30 «Эркатой».
18.50 «Мозийдан садо».
19.05 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Таълим — мустақиллик пойдевори».
21.20 «Рангин дунё». Бадиий-публицистик кўрсатув.
21.40 «Морена Клара». Телесериал.
22.20 Теннис бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти кубоги халқаро турнири.
23.00 «Ўзбекистон — Ватаним манним!». Республика қўшиқ кўрик-танлови якунларига бағишланади.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Оламга саёҳат».
00.25 Тунги тароналар.
00.35 — 00.45 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 БУ — МЕНИНГ, СЕНИНГ, БИЗНИНГ — ИСТИҚЛОЛ! Ғузалликда танҳо — Ватаним! Эълонлар.
Боламнинг тилида — юртим шарафи.
Дилдаги тилаклар.
Беш халқа олқишлари.
Бир қўлингда иймонинг бўлсин! Турон — аждодлар мероси.
Бир қўлингда қиличинг бўлсин! Дилдаги тилаклар.
Ғузалликда танҳо — Ватаним!
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Истиқлолни куйлар — Ёшлигим!»
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Ғузалликда танҳо — Ватаним! Дилдаги тилаклар.
Беш халқа олқишлари.
«Ёшлик — сени ким севмаган...».
«Дарахчи» — байрам хабарлари.
«Инкассатор -96».
«Ноғизо ва ношукурлар» туркумидан телесериал (Миср Араб Республикаси).
Дилдаги тилаклар.
Беш халқа олқишлари.
Оҳанглар ва Эълонлар.
«Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
Ғузалликда танҳо — Ватаним!

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Ёз билан хайрлашув». Телефильм.

*

Россия жамоат телевиденеси
18.10 — 20.35

20.35 «Тоғлар чорлайди», «Тентак дарасида». Телефильмлар.

Россия давлат телевиденеси
21.00 — 21.30

*

21.30 Эълонлар.
21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.25 — 22.30 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Саломатлик — туман бойлик».
19.30 Эълонлар.
19.35 «Ҳамкорлик — тараққиёт нишонаси». Вьетнам мустақиллиги кунига.
20.05 «Жаҳон». Халқаро шарҳ.
20.25 Эълонлар.
20.30 Кинематограф. «Инспектор Фрост». Телесериал.
21.15 «М»-хабар.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Рақслар қанотида».
22.00 Европа лавҳалари.
22.30 Эълонлар.
22.35 «Спорт-тайм».
23.05 Эълонлар8
23.10 — 23.20 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 3

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Олам ва одам». Маърифий кўрсатув.
9.00 Биржа ва банк хабарлари.
9.20 «Самарқанд». Телефильм.
9.30 «Мен туғилган тупроқ». Публицистик кўрсатув.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Бу дамлар ўҳшар эртакка». Болалар учун қизиқарли дастур.
10.35 Инглиз тили.
11.05 «Фермер». Тележурнал.
11.30 ЎзТВ хазинасидан. Саид Аҳмад. «Фармонбиби аразлади». Аброр Ҳидоятов номидаги Ўзбек драма театрининг спектакли.
13.30 Ўзбек куйларидан концерт.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун. «Ғўзаллик олами».
18.35 «Виждон». Телесериал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дурдона».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Буюк келажак сари. «Бизнес-академия».
21.20 «Оҳанглардан таралган меҳр».
21.40 Теннис бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти кубоги халқаро турнири.
22.20 «Альманах-ТВ». Тележурнал.
22.50 «Замон».
23.00 «Мусиқий саёҳат».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Эсингиздами?...».
00.20 Тунги тароналар.
00.30 — 00.40 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Тропиканка сири». Телесериал.
19.05 «Мультфейерверк».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Постфактум».
20.05 «Нафис мажлислар». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 АРТ-журнал.
21.15 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.55 «Кинонигоҳ».
23.35 — 00.35 «Спорт қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Мушук Леопольднинг автомобили». Мультфильм.

Россия жамоат телевиденеси
6.30 — 8.00 «Телетонг».
18.10 — 20.35
20.35 «Теннис-клуб».

Россия давлат телевиденеси
21.00 — 21.30

21.35 «Янги қурбон». Телесериал.
22.25 — 22.30 Янгиликлар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультқарусель».
19.00 «Очиқ дарс». Ўқитувчилар учун дастур.
19.30 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
21.00 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
21.15 «Ўзбекистон — Ватаним манним!»
21.35 «16 эл». Немис тилида шарҳ.
22.05 «Сирдошим».
22.35 Эълонлар.
22.40 «Кулги асло қаритмас».
23.10 Эълонлар.

TV ОЙНАИ ЖАҲОНДА КЎРИНГ TV

Тошкент вилояти Ҳокимлиги ҳузуридаги Ер ресурслари, давлат кадастри, геодезия ва картография давлат қўмитаси Тошкент вилояти бўлими Ер ресурслари, давлат кадастри, геодезия ва картография давлат қўмитаси Тошкент вилояти бўлими Ер ресурслари, давлат кадастри, геодезия ва картография давлат қўмитаси Тошкент вилояти бўлими

Собир Раҳимов туман № 8050 сонли Халқ банки бўлими 8050/485 шаҳобчасининг йўқолган думалоқ мухри БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48
Эълонлар: 33-99-15, 36-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0430. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Адади 8577 нусха.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20. 30. Босишга топширилди – 17.30.